

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1893. Första Kammaren. N:o 17.

Lördagen den 18 mars, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Gilljam* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upphörande af Lundby pastorats i Göteborg stift prebendeegenskap m. m.

Justerades protokollet för den 11 i denna månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 36, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande riksgäldskontorets förvaltning;

n:o 37, om anvisande af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor;

n:o 38, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

n:o 39, i anledning af Kongl. Maj:ts särskilda proposition angående pension å allmänna indragningsstaten för verkmästaren vid Mariebergs ammunitionsfabrik Anton Georg Wallin;

n:o 40, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af rätt till bearbetande af apatitförekomster;

n:o 41, i anledning af väckt motion i fråga om anstånd i vissa fall med erläggande af arrende för kronoegendomar; och

n:o 42, i anledning af väckt motion om ändring i gällande bestämmelser rörande auktioner för kronoegendomars utarrendering.

Herr talmannen tillkännagaf, att efter öfverläggning vid talmanskonferens blifvit bestämdt, att sista egentliga arbetsplenum i kam-

maren före instundande påskhelg komme att hållas fredagen den 24 mars, och att efter påsk första egentliga arbetsplenium skulle hållas torsdagen den 6 april, äfvensom att vid sistnämnda plenum skulle anställas omröstningar jemlikt 65 § riksdagsordningen öfver de voteringspropositioner för sådana omröstningar, som dessförinnan af båda kamrarne godkänts.

Företogs val af tjugufyra valmän för utseende af Riksdagens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jemte deras suppleanter; och befunnos efter valförrättningens slut hafva blifvit till valmän utsedde:

herr <i>Alin</i>	med 84 röster,
» <i>Björnstjerna</i>	» 84 »
» <i>Falk, W.</i>	» 84 »
» <i>Flach</i>	» 84 »
» <i>Lithander</i>	» 84 »
» <i>Sanne</i>	» 84 »
» <i>Söderhjelm</i>	» 84 »
» <i>Lundeberg</i>	» 62 »
» <i>Andersson, G.</i>	» 61 »
friherre <i>Barnekow</i>	» 61 »
herr <i>Bohnstedt</i>	» 61 »
» <i>Boström, F. A.</i>	» 61 »
» <i>Casparsson</i>	» 61 »
» <i>Ericsson</i>	» 61 »
» <i>Evers</i>	» 61 »
» <i>Fock</i>	» 61 »
grefve <i>Klingspor, P. O. L.</i>	» 61 »
herr <i>Odelberg, O. W.</i>	» 61 »
» <i>Sandberg</i>	» 61 »
» <i>Stephens</i>	» 61 »
» <i>von Strokirch</i>	» 61 »
» <i>Tamm</i>	» 61 »
» <i>Behm</i>	» 60 »
» <i>Nyström</i>	» 60 »

Företogs val af sex suppleanter till kammarens valmän för utseende af Riksdagens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jemte deras suppleanter; och befunnos efter valförrättningens slut hafva blifvit till suppleanter för nämnda valmän utsedde:

herr <i>Nisser</i>	med 91 röster,
» <i>Weinberg</i>	» 91 »
» <i>Kerfstedt</i>	» 74 »
» <i>Wijk</i>	» 73 »
» <i>Brehmer</i>	» 72 »
» <i>Cavalli</i>	» 70 »

sedan ordningen mellan de tvenne förstnämnde blifvit genom lottning bestämd.

Upplästes ett inkommet läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare herr *G. Torelius*, som är sängliggande sjuk af influensa, tills vidare icke kan deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygas.

Stockholm den 17 mars 1893.

Adolf Grundal,

Legitimerad och praktiserande
läkare i Stockholm.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande bevillningsutskottets den 13 och 14 i denna månad bordlagda betänkande n:o 7, angående vissa delar af tullbevillningen.

1 punkten.

Tull å fläsk.

Friherre Barnekow: Här funnos åtskilliga i Riksdagen, nog sangviniska att föreställa sig, att efter föregående års heta tullstrider någon hvila skulle i detta afseende kunna påräknas, men så har icke blifvit förhållandet, och motioner hafva blifvit väckta i åtskilliga riktningar. Då den motion, som angår förevarande punkt, skulle behandlas i utskottet, hvilket är sammansatt ungefär på samma sätt som förra året, blef det nog tal om att söka sammanjemka intressena, d. v. s. göra en kompromiss och dervid bibehålla samma tullsatser på ifrågavarande artikel, som förra året beslötos. Som vi alla veta, går det för sig att i Riksdagen göra upp om kompromisser, och de förekomma i stor mängd, men märkvärdigt är, att på detta område tyckes det vara alldeles omöjligt. Så var fallet äfven här; hvar och en höll på sin åsigt, och frihandlarne erhöilo majoritet, och det var förgäfvets som minoriteten åberopade, att vid flere föregående tillfällen, då fråga varit derom, Riksdagen icke borttagit denna tull, och man påpekade derjemte att densamma sistlidet år blef nedsatt. Men ingenting hjälpte; majoriteten var för tullens borttagande och den skulle bort. Jag för min del hör till minoriteten, men jag skall icke här återupprepa alla skälen för fläsktullens bibehållande, utan inskränker mig, herr talman, till att yrka bifall till den af 9 ledamöter i utskottet från denna kammare afgifna reservationen eller att nu gällande tullsats å *fläsk*, *andra slag*, 10 öre per kilogram, måtte oförändrad bibehållas.

Herr Treffenberg: Ehuru jag är oense med samtliga mina utskottskamrater i sjelfva hufvudsaken, är jag dock ense med dem i en punkt af deras motivering, och den är, att alla upptänkbara skäl för och emot fläsktullen för länge sedan andragits. Under sådana förhållanden och då jag naturligtvis på förhand känner utgången af frågan i denna kammare, kan det icke falla mig in att upptaga tiden genom att utförligare redogöra för de skäl, som hafva bestämt min ställning till frågan, utan inskränker jag mig till att yrka bifall till utskottets förslag.

Tull å fläsk.

(Forts.)

Herr Ölander: Jag ser med ledsnad, att herrar protektionister hårdnackadt fasthålla vid denna tull, som icke gagnar någon, men skadar många. Den blir derigenom ju icke en skyddstull utan en finanstull, och dertill en finanstull på en nödvändighetsvara för den fattige. Att denna tull verkligen icke är en skyddstull, har så många gånger blifvit framhållet och bevisadt, utan att denna bevisning gjort något intryck på våra motståndare, att det säkerligen skulle vara en lönlös möda att nu å nyo upprepa densamma. Herrar protektionister känna allt för väl sjelfva de fakta, hvarpå denna bevisning är stödd. De känna att den vara, som här tullbelägges, är en helt annan än den, som de vilja skydda. De veta att, huru högt denna vara än tullbelägges, importen deraf icke kommer att förminska, emedan hvad som bjudes i stället icke kan ersätta det importerade. Och de veta nog också, att utländingen, som ju eljes är så artig och betalar tullen, åtminstone icke betalar denna, utan att den måste tagas ur fickorna på tusentals svenska arbetare, som för sitt uppehälle icke kunna undvara det amerikanska fläsket. Ja, allt detta veta herrar protektionister mycket väl förut, men hvad betyda väl dessa skäl mot deras egna? Låt oss då se huru de låta!

Ett skäl — säga de — är »den fara, som ofta upprepade förändringar i tullagstiftningen visat sig medföra för landets ekonomiska förhållanden». Således om en tull, som blifvit åsatt, visar sig vara olämplig, onyttig, obillig eller tryckande, så ligger deri mindre fara än i att ändra eller upphäfva den. Det vore slöseri med tid att söka vederlägga detta skäl. Det vederlägger sig nog sjelft.

Det andra skälet är, att 1892 års Riksdag nedsatte ifrågasvarande tullsats från 20 öre till 10 öre, »oaktadt bevillningsutskottet hemställt, att Riksdagen skulle besluta tullfrihet för nämnda vara, hvarvid utskottet till stöd för sin mening anført aldeles samma skäl, som utskottet nu lagt till grund för sin enahanda hemställan». Ja! detta är ju ett auktoritetsskäl och betyder i öfversättning, att när Riksdagen förut ogillat utskottets skäl, så är detta ett skäl att fortfarande ogilla dem. Detta kan ju låta säga sig, men likväl endast under en enda förutsättning, och denna förutsättning hafva herrar reservanter icke heller förbisett. De hafva nemligen påstått, att den finnes, men deri hafva de misstagit sig, ty den finnes icke. De hafva nemligen uppgifvit, att »sedan dess inga nya förhållanden af den vigt, att de må antagas hafva föranledt en förändrad uppfattning inom Riksdagen, inträdt». Jo, mine herrar! Det har det, eller äro herrar reservanter okunniga om den nöd, som för närvarande herrskar i de norrländska provinserna, d. v. s. de provinser, som ensamma betala $\frac{9}{10}$ af denna tull? Känna de icke till, att alla förvärfskällor derstädes slagit fel, att skördarna blifvit förstörda, att fodret tagit slut, och att barken får tjena till bröd? Anse de måhända, att det småländska fläsket skall kunna vara ett lämpligt sofvel åt den läckerheten? Det var, enligt min tanke, olämpligt och onyttigt att någonsin åsätta denna tull. Att bibehålla den under nuvarande förhållanden skulle vara grymt. Ensamt barmhertigheten manar till dess borttagande. Säg icke att den behöfves för systemet! Den passar icke in i systemet. Detta är bygd på principen om skydd

för den inhemska tillverkningen, men denna tull uppfyller icke det *Tull å fläsk*. ändamålet. Tag bort den! och herrar protektionister skola dermed icke göra sig själwa någon skada, men förvärfwa tusentals människors tacksamhet. Jag yrkar bifall till utskottets hemställan. (Forts.)

Friherre Klinckowström: Det är med en viss glädje som jag tillåter mig att åter uppträda i dessa tullfrågor. Det har på sista tiden varit, om icke fred, åtminstone stillestånd, och den fruktansvärda föreningen mot lifsmedeltullar har icke låtit höra af sig af det goda skälet, att penningarne tagit slut. Nu hafva emellertid, såsom jag förmodar, några krafter inom denna förening börjat röra på sig, och säkert är, att denna mycket viktiga fråga om fläsktullen kommit fram, och att herrar frihandlare skola sjunga på alla möjliga melodier för att få denna tull afskaffad, är ju mycket klart. Oaktadt jag med mångfaldiga exempel från andra länder visat det, har det betvivlats, att tullen å de produkter, som det egna landet kan producera, tynger egentligen dem som importera dessa produkter. I allmänhet betalas icke en dylik tull af konsumenterna i det land, der varorna införas, utan af dem som skicka dessa varor på oss. Jag vill icke allt för mycket taga kammarens tid i anspråk. Jag har visserligen en hel arsenal af vapen mot herrar frihandlare, hvaraf somliga torde vara kända från mina för Första Kammaren kanske allt för långa anföranden under åren 1886, 1887 och 1891 rörande tullfrågan. Jag skulle vara lycklig, om alla dessa i mina betänkanden förekommande faktiska uppgifter emot frihandlarnes satsar blefve införda och tryckta i föreningens mot lifsmedeltullar broschyrer. Jag skulle gerna betala kostnaden själf, om de blott ville besörja utdelningen till sina talrika meningsfränder i landet. Men jag har icke något hopp derom; jag ser herr Bennich viifta med handen, på det att jag derom icke må göra mig några fåfänga förhoppningar. Emellertid ber jag att ur min arsenal få hemta en enda uppgift som är slående. Den angår tullen på snarlika lifsmedel, nemligen kött och fläsk, och är hemtad ur offentligen afgifna upplysningar, som återfinnas i »Allgemeine deutsche Handelsarchiv», hvilket utgifves officiellt af preussiska handelsministeriet, och de som önska att derom taga kännedom kunna gratis få göra det hos mig.

Den ringa utvecklingen af kreatursafveln i Frankrikes sydöstra departement nödvändiggör en betydlig import af slagtkreatur från utlandet. De betydligaste kreatursmarknaderna hållas i *Nizza* och *Les Arcs*. Ensamt för Nizza infördes under året 1884: 9,444 oxar, 1,074 kor, 7,963 kalvvar, 21,159 hammel, 5,581 får, 1,402 getter, 218 lam och 883 svin, hvilka hade sammanlagdt ett handelsvärde af 7,500,000 francs. Den slagtboskap, som förekommer på dessa två marknader, utgöres endast till en ringare del af franska kreatur; hufvudkontingenten deraf kommer från närliggande norditalienska provinser, företrädesvis från Piemont.

Under de fem åren 1880—1884 har sålunda ifrågavarande import till Frankrike af slagtkreatur och färskt kött i medeltal årligen gttigit till värde af 15,240,000 francs och betingat en införsel *före* senaste förhöjning i införseltullen af 1,226,000 francs. Sedan den

Tull å fläsk. 1 april 1885 har en tullförhöjning å fransk sida inträdt på följande sätt:

för en ox.....	från 15 francs till 25 francs;
» en ko	» 8 » » 12 »
» en kalv	» 1,50 » » 4 »
» ett får	» 2 » » 3 »

O. S. V., O. S. V.

Med hänsyn till dessa tullavgifters delvis ganska betydliga förhöjning i den franska tulltaxan kan det ej sakna intresse att erfara, att förhöjningen uti kreaturstullarne härstädes ingalunda medfört en stegring i köttprisen. Snarare hafva dessa pris under de fyra månaderna april till juli 1885, som omedelbart efterföljde tullförhöjningen, något sänkt sig. Tullförhöjningen har således blifvit betald af de *utländska leverantörerna*, hvilket utgör en förminskning i dessa senares konkurrensförmåga, på samma gång det blir en premie till fördel och uppmuntran för de franska djuruppfödarna, och detta utan att derigenom på något sätt de franska köttkonsumenternas intressen lida eller beröras.

Jag har tillåtit mig anföra dessa exempel. Mina trenne yttranden i denna fråga under förflutna tider lemna många dylika faktiska bevis.

Det är eget nog med herrar frihandlare, att de hålla efter oss tullskyddsvänner för de tullar, vi sätta på åtskilliga produkter och industriella alster, men de hålla ingen räkning och de tala icke med ett enda ord om den förhöjning i varans värde, till förfång för konsumenten, som sker *genom handelns inflytande på produkternas pris*. Och denna fråga, mine herrar, är ytterst vigtig för att bedöma hela tullskyddet. Det är en svår fråga att utreda, men det har skett på åtskilliga ställen i Tyskland, och der den har blifvit utredd har det visat sig klart, icke genom enstaka exempel, utan öfver hela lederna, att handeln fördyrar varan från 30 ända till 50, 60 och 70 procent. Om producenten kan sälja sin vara direkt till konsumenten, skall denna förhöjning minskas med detta ofantliga procentbelopp.

Jag är, såsom landtbrukare, sjelf producent. Jag måste naturligtvis sälja produkterna af min egendom, och när jag får sälja direkt till konsumenten, erkänna vi båda, att jag förlorar ingenting, men konsumenten vinner 20 till 25 procent på varan och får denna i första hand af producenten. Hvarför göra icke herrar frihandlare några kalkyler? Hvarför söka de icke redogöra för dessa förhållanden, som äro så ytterst vigtiga? Jo, det skall jag besvara, eftersom jag tror, att herr Bennich icke ämnar begära ordet i dag. Det är därför, att denna fråga har hos herrar frihandlare i Sverige blifvit en magtfråga och icke en konsumtionsfråga. De vilja komma till magten igen. De vilja sitta på statsrådstaburetter och sköta om ärendena till förfång för oss. Gud vet, hvar de skulle taga pengar att betäcka de 15 millioner, som tullarne nu skaffa statsverket. Det får herr Bennich besvara, då ju han är chef för detta parti — men han kanske icke vet det.

För att nu återkomma till frågan och för att icke blifva vidlyftig, emedan jag ser, att kammaren är mycket otålig att komma

till ett slut i denna sak, ber jag få nämna, att jag kommer att en-*Tull å fläsk.*
vist vidhålla den tull af 10 öre per kilo fläsk, som nu är åsatt denna (Forts.)
vara, viss som jag är, att konsumenten icke betalar den, och viss
som jag också är, att de, som uppföda svin, och i detta fall står ju
Skåne främst, emedan detta är dess största näring, bäst veta, att
denna lilla tull verkligen är ett skydd för denna vara. Jag beklagar,
att denna tull nedsattes från 20 till 10 öre per kilo; och jag beklagar,
att, på regeringens initiativ, så väl tullen på vissa spanmålsarter
som på mjöl blef för något år tillbaka nedsatt mot hvad den förut
varit. Ty detta är en skänk till utländska varuafsändare på Sverige,
men hade icke varit någon ökad utgift för konsumenten. Det vågar
jag tryggt påstå.

Jag har flere gånger i denna kammare framställt den vördsamma
begäran, att herr chefen för finansdepartementet godhetsfullt ville
samla uppgifter rörande prisen å lifsmedel vid de större mark-
naderna och vid de större handelsställena och månatligen upprätta
förteckning å dessa pris på de olika platserna, till ledning för om-
dömet i sin helhet, huru vida lifsmedlen eller vissa delar deraf äro
åtskilligt fördyrade eller icke. Sådant sker i andra länder. Jag
har framlagt för herr friherre von Essen dessa uppgifter, som äro
officiella inom Tyskland, och jag har bedt honom vidtaga åtgärder i
enlighet dermed. Det vore ett starkt stöd för skyddsvännerna och
skulle vrida ett starkt vapen ur händerna på frihandlarne. Herr
statsrådet har dock icke velat lyssna till denna min vördsamma
anhållan, hvilket jag mycket beklagar, ty det kan hända, att denna
anhållan till sist kommer fram i form af en fordran, som icke kan
afvisas. Det vore därför bättre att göra det godvilligt än mot-
villigt.

Jag önskar bibehållande af denna tull och yrkar således afslag
på bevillningsutskottets hemställan i denna punkt och bifall till
reservationen.

Herr von Stapelmohr: I olikhet med den senaste ärade tala-
ren hyser jag den lifliga önskan, att Riksdagen måtte godkänna ut-
skottets betänkande. Jag hyser denna önskan därför, att det län,
bland hvars representanter jag har äran räkna mig, hårdt tryckes af
tullsatsen å fläsk, och äfven därför, att hos mig rotfäst sig den lif-
liga öfvertygelse, att tullsatsen icke gagnar Sverige eller den svenska
svinafvelu. Da man år 1888 satte tull på fläsk skedde detta i syfte
att hämma införseln af fläsk från utlandet och såmedelst bereda en
bättre marknad för och högre pris å den inhemska varan. Vid be-
dömandet huru vida detta syftsmål vunnits, torde man icke hafva nå-
gon bättre och tillförlitligare måttstock att tillgå än de siffror, som
återfinnas i statistiken öfver in- och utförsel af fläsk under de senare
åren. Dessa uppgifter visa, att införseln af fläsk under 1892 upp-
gått till en summa, som västau motsvarar medelförseln af samma
vara under de 6 år, som föregingo tullskyddet. Detta ådagalägger
ju, att tullen icke haft den åsyftade verkan att minska införseln
af fläsk.

Tull å fläsk.

(Forts.)

Det fläsk, som införes i Sverige är, såsom herrarne hafva sig bekant, hufvudsakligen amerikanskt benfritt fläsk. Största delen af detta fläsk söker sig väg till Norrland och förbrukas der af kroppsarbetare och den mindre bemedlade befolkningen. För dessa, som lefva i ett hårdt klimat och måste underkasta sig stora ansträngningar till följd af arbete i skogar och flottleder och vid sågverk, är det viktigt att hafva en närande kost, som håller kroppskrafterna i spänstighet.

I Norrland har, trots den förhöjning i priset å fläsk, som tullen åstadkom, det amerikanska fläsket icke i någon mån utträngts af det svenska. Skälet härtill är ganska enkelt. För kroppsarbetaren är det nemligen viktigt att få en vara, som är närande; och detta vilkor uppfyller det amerikanska fläsket, till följd af sin stora fett-halt. Det är mera drygt, därför att det är benfritt och mera fast samt icke så vattenhaltigt som det svenska. Saltningsmetoden, som det amerikanska fläsket undergår, gör det dessutom mera välsmakande i den form det vanligen förtäres. Det har dessutom den fördelen, att det bättre än det svenska håller sig mot förskämning. Nu är äfven att märka, att lika litet som det svenska fläsket i Norrland utträngt det amerikanska, lika litet har det amerikanska fläsket derstädes förmått undantränga det svenska. Orsaken dertill är, att dessa båda varor äro af temligen olika beskaffenhet, och att hvardera af dem har en särskild marknad. Det amerikanska fläsket förtäres hufvudsakligen af kroppsarbetare och den mindre bemedlade befolkningen, då det svenska deremot har sina afnämare bland andra samhällsklasser. Handeln med det amerikanska och det svenska fläsket gå temligen olika vägar och möta icke hvarandra i någon synnerlig konkurrens.

Ser man åter på exporten af fläsk under de år, som förflutit sedan tullskyddet infördes, visar det sig, att exporten högst betydligt stigit. År 1887, eller året före tullskyddets införande, exporterades 3,125,000 kilogram fläsk, år 1892 deremot hade exporten stigit till 6,723,000 kilogram. Denna glädjande ökning af exporten härleder sig dock icke ifrån den åsatta tullen, utan har sin rot i annat förhållande, nemligen deri, att det svenska fläsket fått en större efterfrågan på den utländska marknaden, hvaraf härflutit en prisstegring på denna vara. Detta högre pris i utlandet har naturligtvis återverkat på fläskprisen inom landet.

Af det importerade fläsket går, enligt de uppgifter, jag erhållit, minst 85 procent till Norrland. Tullen för denna fläskkvantitet belöper sig, efter nu gällande tullsats, till circa 600,000 kronor, hvilket ju är en ganska betydlig skatt å de norrländska arbetarne.

Men man kan se denna tull äfven från en annan sida, nemligen såsom en finanstull. Denna sida har dock så många gånger blifvit berörd, att jag icke skall upptaga kammarens tid med att yttra något derom. Jag vill dock erinra om att denna tull ligger på den landsdel af Sverige, som af naturen är den minst gynnade, der, till följd af ett hårdt klimat, sådesproduktionen ofta slår fel, och der hungersnöden icke är en sällsynt gäst. I dessa trakter tages denna

tull just ifrån den fattigare befolkningen. Allt detta synes innebära, *Tull å fläsk.*
att tullen är orimlig och obillig, hvarför den bör afskaffas. (Forts.)

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Jag hade hoppats, att vid denna riksdag det icke skulle behöft framkallas sådana tullstrider, som vid de sista riksdagarna, då man dels genom kompromisser och dels på mångahanda sätt lyckats få en tulltaxa efter en viss princip och i en viss riktning, som majoriteten inom Riksdagen önskat.

Denna obetydliga artikel fläsk har nu uppkallat herrarne, och flere hafva redan yttrat sig, likasom om det vore en ytterst vigtig fråga. Det är egentligen norrländingarna, som uppträdt med det påståendet, att detta är, snart sagdt, en lifsfråga för Norrland. Är då det amerikanska fläsket alldeles oundvikligt för Norrland? Huru lefde norrländingarna och huru lefde det öfriga Sverige, innan det amerikanska fläsket någonsin trängt sig in till vårt land? Huru vill man påstå, att man icke kan göra lika fett fläsk af svenska djur som af amerikanska? Skilnaden är, att man här får en helsosammare och kraftigare och bättre föda, då deremot det amerikanska fläsket, som skickas hit utan att kontrolleras, kan vara behäftadt med snart sagdt hvilka sjukdomar som helst och kan vara en produkt af sjelfdöda djur. Jag hör, att herr Almén nu begär ordet, och jag känner väl hans åsikter i denna fråga. Men jag vågar emot denne min ärade vän säga, att det svenska fläsk, som här i landet produceras, å helsans vägnar är fullkomligt lika bra och bättre än det amerikanska. Jag har hört mycket framstående läkare säga mig, att det är en olycka för de orter, synnerligast Norrland, der man begagnar fett fläsk uteslutande såsom sofvel, och då dertill såsom »supan-mat» användes varmt kaffe. Försöken, mine herrar, att dag ut och dag in lefva på fett fläsk och kaffe, skolen I få se, huru edra magar komma att se ut.

Den siste ärade talaren sade, att det icke finnes några ben i det amerikanska fläsket. Men äro då de amerikanska svinen skapade annorlunda än de svenska? Hafva de icke ben de också? Gå de icke på fyra fötter och hafva de icke lika många refben och andra ben som de svenska? Tror man icke, att man äfven hos oss kan frångilja det feta fläsket och skicka detta till Norrland? Jo, med största lätthet. Det är just sådant fläsk, som de, hvilka äro vana vid bättre, icke äta i södra och mellersta Sverige. En annan norrländing yttrade, att det skulle vara nödigt att få denna tull borttagen till följd af den i Norrland rådande nöden. Men, mine herrar, det kan ej komma i fråga någon tullförändring förr än år 1894, och då hoppas jag, med Guds magt, att nöden i Norrland skall vara öfvervunnen.

Hvartill tjenar det, att vid hvarje riksdag i onödan tumma på tulltaxan, som vi nu fått till stånd efter ett visst system? Kunna vi icke få behålla den och slippa att röra upp himmel och jord för nöjet att få en strid i gång. Om någonsin det behöfves enhet inom svenska Riksdagen, är det just i dessa tider, och vi skola därför icke onödigtvis röra upp strider.

Jag anhåller om bifall till reservanternas förslag.

Tull å fläsk.

(Forts.)

Herr Bennich: Det är något för mig lika ovanligt som angenämt att kunna rörande en tullfråga i viss mån instämman med den siste ärade talaren. Med honom delar jag verkligen den mening, att det varit önskvärdt, att tullfrågan för denna riksdag fått hvila. Jag tror, i likhet med honom, att vi hafva så viktiga angelägenheter, både inåt och utåt, att egna hela vår uppmärksamhet åt, att vi icke böra rubba den endragt, som synes mig, lyckligt nog, i de stora frågorna göra sig gällande inom Riksdagen. Men det är icke heller ifrån frihandlarnes sida, så vidt jag kan förstå, som striden nu framkallats. Vi se på rigtningen af de motioner, som afgifvits, att det är protektionisterna, som gifvit anledning dertill. Det är de, som påyrkat förhöjning för det och för det. Frihandlarna hafva icke gjort annat, så vidt jag kan minnas, än talat om den lilla fläsktullen, och detta kanske hufvudsakligen såsom svar på de protektionistiska sträfvandena.

Som jag icke har någon benägenhet eller behof att bemöta friherre Klinckowström, han må sysselsätta sig med mig så mycket han vill, skall jag icke inlåta mig i något svaromål på eller lägga någon vikt vid de många kuriösa vändningar, som förekommo i hans charmanta anförande.

Hvad nu sjelfva frågan beträffar får jag säga, att, om det komme till votering, jag icke kan neka mig nöjet att instämman i den mening, som utskottet omfattat. Någon votering kommer jag dock icke att begära. Jag skulle helst sett, att hela frågan icke blifvit väckt.

Herr Almén: Då denna fråga redan så mycket debatterats och då äfven jag helst önskat, att den icke blifvit föremål för någon diskussion, hade jag icke ämnat yttra mig i densamma; men då en talare sade, att det amerikanska fläsket skulle, i jemförelse med det svenska, vara för helsan skadligare, har jag icke kunnat höra detta påstående utan att deremot inlägga min gensaga. Jag anser mig kunna döma i denna sak på grund af egna kunskaper och icke efter hörsagor. Jag vet icke, hvarifrån herr Reuterswärd har sina åsigtter i denna sak. Han nämnde icke några källor. Med all aktning för hans kunskaper och uttalanden på andra områden tror jag mig i denna fråga kunna döma sjelfständigt. Jag har icke hört någon klandra det amerikanska fläsket mera än ifrån en synpunkt, och det är med afseende å deri förekommande trikiner. Men dessa finnas lika bra i det svenska fläsket. En skilnad finnes dock, som herrarne icke böra glömma, den nemligen, att i det svenska fläsket äro trikinerna mera lifskraftiga än i det amerikanska, hvilket har sin orsak i de olika beredningssätten. I det amerikanska fläsket dödas trikinerna genom den hårdare saltning som detta undergår. Man bör således icke jemföra dessa båda slag af fläsk ur sanitär synpunkt. Min tro är, att risken vid bruk af det amerikanska fläsket är mindre än af det svenska.

Det förundrar mig för öfrigt, huru man kan vilja lösa denna tullfråga på teoretiska skäl. Jag tror, att denna sak bör ses mera från praktisk synpunkt. Och då frågar jag, om det är skäl att jemföra de amerikanska svinen med de svenska? Det utbjudes icke

levande svin ifrån Amerika, utan det är endast det befria fläsket, *Tull å fläsk.*
 som derifrån utföres. Man har åberopat, att sådant kan man äfven
 få ifrån Sverige. Men hvarför prestera då icke de svenska producen-
 terna en lika närande och värdefull vara som de amerikanska?
 Norrländingen bedömer denna varas värde icke på teoretiska grunder
 utan efter mångårig erfarenhet. Han betalar ett högre pris för det
 han finner vara mera närande och mera värdt. Jag tror således, att
 man bör lemna dessa teoretiska synpunkter å sido. De duga till
 ingenting för den, som förstår saken.

(Forts.)

För min del må jag bekänna, att vore jag vän af det nya tull-
 systemet, skulle jag äfven ifrån den synpunkten önska borttagandet
 af denna tull, ty den gagnar icke, åtminstone icke nämnvärdt, det
 svenska landtbruket, men den är ett utomordentligt argument för
 systemets motståndare, hvilket möjligen kan medföra fara just för
 dem, som äro vänner af lifsmedelstullar.

Då tullen på fläsk onekligen är särdeles betungande just för
 folket i Norrland, som mera än befolkningen i någon annan del af
 vårt land tryckes af spanmålstullarne, synas rättvisa och billighet
 kräfva, att denna tull på fläsk borttages.

Friherre Barnekow: Jag begärde ordet, då herr Bennich sökte
 beskylla protektionisterna för att hafva framkallat denna strid. Jag
 vill då säga herr Bennich, att då denna fråga var föremål för be-
 handling inom utskottet, uppstod en skarp strid. Frihandlarne sade,
 att protektionisterna hade framkallat den, och protektionisterna på-
 stodo, att frihandlarne hade gjort det. Faktum är emellertid, att
 både frihandlare och protektionister hafva väckt motioner, så jag
 tror verkligen, att de här vid lag hafva lika skuld. De äro enligt
 min uppfattning båda lika skyldiga till att i år åter hafva tagit upp
 denna strid.

Det var ett bra sorgligt förhållande, som den siste talaren om-
 nämnde. Det finnes, sade han, trikiner i det amerikanska fläsket,
 men icke så mycket som i det svenska. Det är bedröfligt, att
 näringarne i Sverige äro så dåliga. På samma sätt var det, då det
 var fråga om smöret. Då var det bakterier i det svenska smöret,
 men margarin var deremot rent. Det är då en förfärlig otur vi hafva
 vid tillverkning af varor här i Sverige, att vi alltid skola tillverka
 orena varor och få de rena varorna endast ifrån utlandet; för min
 del tror jag, att faran ej är så stor, utan yrkar bifall till reserva-
 tionen.

Friherre Klingspor: Med anledning af det sätt, på hvilket herr
 von Stapelmohr framställde de siffror, som stå på sid. 3 i betänkandet,
 skall jag be att få säga några ord, dervid jag skall söka att å dessa
 siffror gifva en annan tydning, för att visa, hvad de ur statsfinansiell
 synpunkt betyda, och hvilka slutsatser man har rätt att draga af
 dem.

Om man kombinerar sifferuppgifterna för de tre sista årens, 1889,
 1890 och 1891, fläskimport och tager summan af dem, så visar sig,
 att fläskimporten under dessa tre år tillhopa är lägre än under hvilken

Tull å fläsk annan 3-års-kombination som helst under åren 1882—1887. Detta (Forts.) måtte väl ådagalägga att importen minskats; huru pass stor skilnad jag får, beror på huru kombinationerna göras. Kombinerar jag tre på hvarandra följande år, som passa bäst för denna kalkyl, får jag fram en skilnad af ända till 7 millioner. Lägst stannar det vid omkring 1 million. Jag måste således häraf draga den slutsatsen, att importen *minskats*. I vanliga fall anser man, att landets konsumtionsförmåga ökas med hvarje år, hvarför, om fläsktullen ej åsatts, en stegring af importen skulle varit att förvänta. Då nu ingen stegring föreligger, utan en absolut minskning, måste man, all den stund någon minskning i konsumtionen icke kunnat påvisas, betrakta detta som ett fördelaktigt förhållande.

Vidare skall jag be att ur samma siffror få framhålla, att, under det vi under perioden 1882—1887, till följd af den samtidigt jemförelsevis ytterst ringa exporten, i regel fingo betala ut i guld till utlandet för importeradt fläsk belopp, varierande mellan 4 å 5 ända upp till 8 millioner kronor per år, det faktiska förhållandet är, att vi sedan 1889 slippa att betala ut dessa millioner, emedan värdet af det under de senaste åren exporterade fläsket visat sig uppväga fläskimporten under samma år. Detta är något, som ur statsfinansiell synpunkt torde böra anses synnerligen värdefullt, allra helst som beloppen äro så stora, som här är fallet, eller en besparad guldexport af *lägst* 4 millioner kronor pr år.

Jag frågar vidare: skall icke den rätta öfversättningen af dessa siffror vara, att hela vår svinkultur, vår fläskproduktion vunnit, att hela vårt land vunnit? Vi hafva sluppit betala ut millioner kronor till utlandet, vi kunna inom landet åstadkomma ett godt fläsk, som vinner allt större afsättning öfver hela riket. Det må vara, att vissa delar af vårt land behöfva det amerikanska fläsket, och de må gerna få det. Men att tullen har medfört fördel för och utveckling af vår fläskproduktion är säkert. Det svenska fläsket har utträngt det amerikanska i ganska betydlig mån, särskildt i de mellersta och södra delarne af Sverige, och visst är, att icke så små kvantiteter af detsamma äfven skickas upp till de norra delarne af vårt land.

Jag ber att, efter hvad jag nu framhållit, få skarpt betona, att de förhållanden, i hvilka vi nu kommit, medföra ur många synpunkter mycket afsevärda fördelar för vårt land, fördelar, hvilka icke motvägas af den jemförelsevis ringa olägenhet, som ligger deruti, att vissa delar af landet äro i temligen betydlig grad hänvisade till en vara, som vi pålagt en tull, hvilken dock förra året nedsattes till hälften och som icke ur någon synpunkt kan anses tryckande, synnerligast som jag vågar säga, att i de norra delarne af vårt land, der skogsafverkning i stor skala bedrivs, arbetslönerna äro sådana, att man icke behöfver särskildt ömma för dessa arbetare på bekostnad af landets intresse i sin helhet. Jag ber derfor att få yrka bifall till reservanternas förslag i denna punkt och uttrycka den förhoppning, att Första Kammaren icke rubbar den situation, som vi så nyss kommit till.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes jemlikt derunder före-

komna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i den *Tull å fläsk.*
 nu föredragna punkten hemställt och vidare derpå att kammaren, med (Forts.)
 afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den af friherre Barnekow
 med flere vid denna punkt afgifna reservation; och förklarades den
 senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

2 punkten.

*Tull å sul-
läder m. m.*

Mom. a).

Herr Wærn: Jag har blifvit uppkallad af den statistik, som förefinnes i utskottets betänkande, emedan jag anser, att den icke lemnar någon verklig utredning af förhållandena. Dessa siffror äro dels för aflägsnare tider såsom 1861 och 1874, dels för de senaste åren 1888, 1889, 1890 och 1891, men utskottet har dervid icke brytt sig om att gifva någon utredning af verkningarna af den tullförhöjning som skedde 1885. Tullen höjdes nemligen då från 9 till 15 öre, och det synes mig, som om man bort utreda verkningarna deraf. En sådan utredning gjorde jag mig besvär med att verkställa, då kommerskollegium och generaltullstyrelsen afgåfvo sitt utlåtande öfver tullkomiténs betänkande. Jag har granskat förhållandena under de år, som sedan dess förflutit, och har dervid icke kunnat komma till annat resultat, än att under de år, som föregingo 1885, tillverkningen minskades och införseln till Sverige af sulläder betydligt ökades, men att efter den då skedd förhöjningen en förändring inträdde, så att båda nu stå ungefär lika. Utskottet säger, att »det alltjemt växande behovet af ifrågavarande fabrikat i allt större och större mån fylts af utländsk importerad vara»; men om man finner, att förhållandet mellan båda vid en viss tidpunkt stannat, och detta just efter den tullförhöjning som egde rum, synes det mig att man derpå borde göra afseende. Jag skall taga några medeltal utan angifvande af siffrorna för hvarje särskildt år.

Införseln af sulläder var:

1866—1870:	188,000 kg.
1871—1875:	643,000 »
1876—1880:	1,501,000 »
1881—1885:	2,026,000 »

Således har som man ser införseln under denna tid stigit betydligt.

Tillverkningsvärdet utgjorde under samma år:

1866—1870:	4,404,000 kr.
1871—1875:	7,241,000 »
1876—1880:	5,676,000 »
1881—1885:	5,186,000 »

Öfvergår jag nu till tiden efter tullförhöjningen 1885, så finner jag att införseln utgjorde:

1886:	1,457,000 kg.
1887:	2,001,000 »
1888:	2,053,000 »
1889:	2,234,000 »
1890:	2,305,000 »

Tull å sul- Medeltalet under åren 1886—1890 utgjorde alltså omkring 2,018,000
läder m. m. kg. Då medeltalet under perioden 1881—1885 var 2,026,000 kg., så
(Forts.) finna herrarne, att det är en — om än ringa — nedgång, och såsom
förut är angifvet, inträffade således ett alldeles bestämdt afbrott i
den stegring, som intill 1885 egt rum.

I afseende å tillverkningen har utskottet uppgifvit, att den ut-
gjorde

af sulläder:	1889:	514,321 kg.
	1890:	354,734 »
af smorläder:	1889:	157,273 »
	1890:	124,210 »

Detta skulle således utvisa en fortfarande betydlig nedgång. Men den, som har någon kunskap om hithörande statistik, kan icke undgå att se, att huru officiella dessa uppgifter än äro, så äro de utplockade, ty hvarken kommerskollegium eller något annat embetsverk kan uppgifva, huru förhållandena i detta afseende i verkligheten äro, emedan primäruppgifterna äro till ytterlighet orediga; somliga fabrikanter uppgifva tillverkningen i »vigt», andra i »stycke», somliga i »hudar, läder», andra i »diverse» o. s. v. Man kan plocka ut hvad som står endast om läder, och kommer då till ett sådant resultat som här synes, men då man icke vet, huru mycket sulläder eller smorläder som ingår i uppgifna »stycken» eller i »hudar, läder» eller i »diverse», så kan man icke deraf hemta verklig kunskap om förhållandena. Det är garfveriernas uppgifter på sina tillverkningsvärden, som vi skola se på, och då finner man, att förhållandena varit helt andra och motsatta dem utskottet uppgifvit, ty äfven under antagande att endast det varit sul- eller smorläder som blifvit specifikt uppgifvet såsom sådant, och att således i dessa tillverkningar fortfarande minskning egt rum, men deremot en så mycket större ökning i andra garfveriernas tillverkningar, så kan orsaken dertill endast vara att dessa senare lönat sig bättre, och derpå kunna garfverierna ej hafva blifvit lidande.

Tillverkningsvärdena känna vi, och dessa voro:

1886:	5,113,000 kr.
1887:	5,100,000 »
1888:	4,958,000 »
1889:	5,280,000 »
1890:	5,197,000 »

i medeltal således 5,129,000 kronor. Jemför jag nu denna siffra med medeltalet under åren 1881—1885, hvilket var 5,186,000 kr., så finner jag, att medeltalet för de senaste 5 åren, 5,129,000 kr., visar en liten minskning ungefär i samma proportion som minskningen i införseln från 2,026,000 kg. under 1881—1885 till 2,018,000 kg. under 1886—1890; minskningen är i begge fallen mycket obetydlig.

Jag påstår då, att det icke är riktigt att säga, att förhållandena blifvit allt sämre och sämre, utan efter den 1885 skedda tullförhöjningen inträffade ett bestämdt afbrott, en utjemning inträdde, och nu hålla sig införseln och tillverkningsvärdet för samtliga läderfabriker

och garfverier proportionsvis vid ungefär samma belopp. Då frågar jag: är det skäl att nu göra en förändring? I afseende å bedömandet af den saken tillåter jag mig citera hvad reservanterna säga vid punkten 1. Då det är fråga om fläsktullen säga de, att »hänsyn tagits till den fara, som ofta upprepade förändringar i ett lands tulllagstiftning visat sig medföra för landets ekonomiska förhållanden». Men är icke detta lika tillämpligt på läder som på fläsk? Mig synes, att denna konsekvens och stadga bör vara lika förmånlig för det ena som för det andra. Jag tillåter mig därför att här förorda hvad reservanterna föreslagit om fläsket med den skilnad, att jag i stället för *fläsk* insätter *sulläder*. Reservanternas yrkande blir i så fall: »Då Riksdagen således för ej längre tid tillbaka än sistlidet är beslutit bibehållande af tull å *sulläder*, samt sedan dess inga nya förhållanden af den vigt, att de få antagas hafva föranledt en förändrad uppfattning inom Riksdagen, inträdt och än mindre blifvit vare sig af motionärerna eller utskottet påvisade, få vi, som vid dessa förhållanden finna det icke vara af nöden att för Riksdagen återupprepa alla de principiella, mycket omordade skälen emot förändring af ifrågavarande tull, hemställa, att nu gällande tullsats å *sulläder*: 24 öre per kilogram, måtte oförändrad bibehållas.»

Tull å sulläder m. m.
(Forts.)

Herr Almström: Jag skall be att få bemöta den siste talarens påstående, att de siffror, bevillningsutskottet anfört såsom motiv för sitt förslag, äro utplockade. De äro visserligen utplockade, men någon tendentiös utplockning, såsom den ärade talaren, om jag ej missuppfattade hans yttrande, tycktes vilja antyda, är det icke. Snarare skulle jag vilja säga detta om det år, 1885, som han anförde. År 1861 infördes till Sverige sulläder till en kvantitet af 142,324 kg.; 1885, det år som den siste talaren omnämnde, infördes 2,483,635 kg., men året derpå föll denna siffra till 1,456,000 kg. för att sedermera åter börja stiga. 1885 var införseln större än under något af de näst föregående eller näst efterföljande åren.

Som jag nämnde, var införseln 1861 142,324 kg., 1874 hade den stigit till 1,823,000 kg., 1888 var den 2,053,000 kg., 1890 2,304,000 kg., 1891 2,350,000 kg., d. v. s. den hade nära 16-dubblats sedan år 1861.

Tillverkningen, som 1861 utgjorde 1,028,000 kg., nedgick: 1874 till 925,000 kg., 1888 till 388,000 kg. och 1890 till 354,000 kg., den hade sålunda sedan 1861 nedgått till $\frac{1}{2}$.

Arbetarnes antal, som 1868 utgjorde 1,527 — uppgifterna äro härutinnan ofullständiga, ty man vet icke, om handtverkerierna äro deri inbegripna — uppgick år 1874 till 2,009, men hade år 1889 fallit till 1663. Från 1874 har arbetarnes antal inom garfverihandteringen i sin helhet minskats med ungefär 25 procent, under det arbetarnes antal i öfriga näringar ökats med omkring 60 procent. Dertill kommer, att utförseln af oberedda hudar stigit från i runda tal 420,000 kg. 1861 till 1,057,000 kg. år 1889. De siffror jag anfört visa således tydligt, att denna näring är i starkt aftagande, ja, nästan utdöende. En på 30 år 16-dubblad införsel och en på samma tid till $\frac{1}{2}$, minskad tillverkning tyda på att den icke kan bestå un-

Tull å sul- der de förhållanden som nu existera. Vill man åt landet bibehålla
läder m. m. handteringen, måste den komma i åtnjutande af samma förmåner,
 (Forts.) som nästan alla öfriga näringar dels vid sistlidet års Riksdag dels något tidigare erhållit.

Det är på grund af dessa omständigheter, och för att rädda denna i annat fall snart nog utdöda näring och tillmötesgå de berättigade anspråken från densamma att erhålla samma skydd som öfriga industrigrenar, som jag ber att få yrka bifall till bevillningsutskottets förslag.

Herr Almgren, Oscar: På samma gång jag anhåller att få instämma med den talare, som yrkade afslag på betänkandet, skall jag be att få tillägga några ord.

Bevillningsutskottet tyckes i sin redogörelse icke hafva fäst tillräcklig vikt vid en ej oväsentlig omständighet, nemligen en ny industri inom landet, hvilken visat ganska vackra framsteg, jag menar tillverkningen och exporten af simplare skodon till grannländerna. Då det är fråga om att så väsentligt höja tullen på råvaran, kommer naturligtvis denna industri uti en väsentligt annan ställning. Bevillningsutskottet nämner icke med ett ord att det, i händelse tullförhöjningen bifalles, blir nödvändigt att samtidigt med denna höjning i tullen bestämma eu rättvis restitution, ty eljest kommer helt säkert denna industri att så småningom förminsкас och utdö, och hvad man då i ökad skydd gifvit med ena handen tager man tillbaka med den andra. Man kan således icke här såsom skäl för det ökade skyddet aberopa det vanliga, att man vill gifva ett rikligare bröd åt talrika arbetare, ty faktiskt skulle man minska det för de arbetare, som sysselsätta sig med ifrågavarande skotillverkning, och de utgöra icke något litet antal. Denna export har under de senaste åren hållit sig i omkring 300,000 kronors värde; 1891 visade sig någon minskning, men 1892 lär åter hafva påvisat någon ökning. Detta är dock en sak af mindre betydelse. Den stora vigten ligger på den förhöjda tunga, som lägges på vår talrika arbetarebefolkning, derigenom att priset stegras på en så väsentlig artikel för deras behof som lädret. Det torde bland alla beklädnadsartiklar knappast finnas någon, för hvars anskaffande en arbetarfamilj har så stora bekymmer som just för skodon, och detta därför, att det är ett så ofta återkommande behof. Frågar man en fattig arbetarhustru, som vänder sig till en bättre lottad medmänniska för att erhålla någon hjälp i sitt betryck: hvad är det som ni i främsta rummet anser eder behöfva? så skall man i de allra flesta fall få höra det svaret: något åt mina barn att sätta på fötterna! Frågar man en folkskolelärarinna: hvilket giltigt förfall, utom sjukdom, är det, som i allmänhet vallar ett mindre regelbundet besök i skolan? lyder svaret alltid klart och bestämdt: brist på skodon. Det är detta betryck, denna brist som man nu vill öka. Och till hvilkens förmån? Jo, till förmån för garfveriindustrien, för att bereda den ett ytterligare ökad skydd. Jag ber att i likhet med den förste talaren få fästa herrarnes uppmärksamhet på att denna industri redan 1885 erhöil ett efter mängas uppfattning alls icke obetydligt skydd. Och jag ber äfven att få påminna om att

tullen i Norge sattes vid senaste förhöjning något lägre, än tullen för närvarande är i Sverige, nemligen till 23 öre, då tullen hos oss är 24 öre. Det är icke heller något obetydligt belopp, hvarmed denna tull nu skulle ökas. För närvarande utgår tullen på sulläder med något öfver 500,000 kronor om året; inträder ökningen, skulle beloppet komma att öfverstiga en million. Jag frågar: är icke detta för vår arbetarbefolkning en väsentligt förhöjd afgift, som den får att erlægga?

Tull å sulläder m. m.
(Forts.)

Jag ber att få yrka afslag på betänkandet.

Herr Bennich: Jag ställer mig på alldeles samma ståndpunkt nu som i fråga om fläsktullen, och jag önskar att den nuvarande stadgan bibehålles oförändrad. Men jag har äfven ett särskildt skäl mot den förhöjning, som föreslagits af utskottet, och hvilket icke åberopats af en talare, med hvilken jag för öfrigt så gerna instämmer, det nemligen, att om man gifver akt på hvarifrån en väsentlig införsel af sulläder kommer, så skall man finna, att den kommer från vårt grannland Norge. Norge har 1 öres lägre tull på läder än vi, Norge har nemligen 23 öre, vi 24 öre, men icke desto mindre och ehuru Norge icke, så vidt jag vet, har någon fördel framför oss i produktionshänseende, kan Norge tillverka sulläder och i konkurrens med våra bästa garfverier sälja det här i landet till så stora kvantiteter, att, om jag icke minnes orätt, införseln deraf från Norge år 1891 uppgick till helt nära en million kg. eller icke långt ifrån hälften af rikets hela sullädersimport samma år. Nu finna herrarne litet hvar, så norskvänliga ni än må vara, att vi icke hafva någon speciell anledning att på den svenska allmänhetens bekostnad bereda våra vänner på andra sidan Kölen en ytterligare premie för att de skola tillföra oss sitt sulläder; men om vi, på sätt som föreslagits, höja tullen på sulläder från 24 till 40 öre, under det införseln deraf från Norge är tullfri, så bereda vi verkligen de norska garfverierna en deremot svarande förhöjd premie i konkurrensen med hela den öfriga världen, som kan tillföra oss sulläder. Vill nu verkligen Riksdagen vidtaga en så beskaffad åtgärd? Jag tviflar högeligen derpå, och kan icke föreställa mig annat än att ett förbiseende af det ärade bevillningsutskottet egt rum, då utskottet icke gifvit akt på, hvilken uppmuntran, hvilken premie, hvilket särskildt skydd den föreslagna tullförhöjningen bereder garfverierna i Norge på de svenska konsumenternas bekostnad. Jag kan icke annat än yrka afslag på utskottets förslag i denna punkt.

Herr Wærn: Jag har blifvit föremål för ett missförstånd, som jag icke trodde jag skulle blifva, med anledning af de ord jag begagnade i mitt yttrande, angående de uppgifter, som i bevillningsutskottets betänkande lemnats beträffande tillverkningsmängden af sulläder. Jag sade, att uppgifterna voro utplockade. Derpå säger herr Almström, att jag beskylt utskottet för en *tendentiös* utplockning. Detta har dock icke varit möjligt, enär jag uttryckligen nämnde, hvarför jag använde ordet »utplockade», då jag sade, att sådana siffror,

Tull å sul- som här äro af betydelse, icke kunna fås af primäruppgifterna, enär
läder m. m. dessa äro dels efter stycke, dels efter vikt, dels efter hudar, skinn
 (Forts.) och dels efter ödiverse, samt att det i följd deraf är omöjligt att
 uppgifva, i hvilka särskilda specifikt uppgifna tillverkningar det hela
 varit fördeladt. Utskottet har ganska säkert tagit alla sådana siffror,
 som det kunnat få för enbart sulläder. Men mitt påstående, att dessa
 siffror icke bevisa något, står lika fast.

Jag har blott velat yttra detta, emedan jag icke vill beskylla
 mina motståndare för någon som helst oärlighet.

Jag vill dock tillägga ännu ett ord. Samme talare gjorde vidare
 en jämförelse mellan de sista åren och äldre tider, då tullen var ännu
 mycket lägre än nu, då den nemligen endast var 9 öre. Hela mitt
 argument gick deremot ut på att visa, att med den förhöjning vi
 gjorde 1885 hafva vi vunnit det, att medeltalet af införseln och
 medeltalet af tillverkningsvärdet blifvit stående i ungefär samma för-
 hållande. Detta har alldeles icke vederlagts af den ärade talaren.
 Han sade ytterligare, att jag tog mina siffror särskildt från året 1885.
 Men den jämförelse, som jag gjorde, var mellan medeltalet 1881—
 1885 och medeltalet 1886—1890, och den visade, att medeltalet i af-
 seende å införseln och medeltalet i afseende å tillverkningsvärdet
 båda voro något mindre under det sista qvinqvennet än under det
 föregående, och deraf kan jag omöjligt med utskottet draga den slut-
 satsen, att förhållandet blifvit allt sämre och sämre, utan påstår, att
 tullförhöjningen gjort hvad man önskade att den skulle göra, nemligen
 att hejda fortgåendet af tilltagande införsel i jembredd med aftagande
 af tillverkning. Men då detta står fast, frågar jag: hvarför afvika från
 hvad reservanterna mot den första punkten i betänkandet sagt vara
 önskligt? Låt oss bibehålla stadgan i tullsatserna och icke göra
 sådana förändringar, som inverka på de ekonomiska förhållandena.

Friherre Barnekow: I likhet med en del föregående talare
 skulle jag gerna önska, att vi kunde bibehålla tullsatserna oförändrade,
 och jag skall således hvarken hänga eller dränka mig, i fall kammaren
 skulle vilja vidblifva det beslut, som fattades förra året. Men jag
 skall upplysa om huru utskottets förslag i denna punkt tillkommit.
 Det kom af det enkla skälet, att då vi behandlade fläsktullen, höllo
 vi på det bestående, men då gingo frihandlarne ifrån detta. Då
 vi sedan kommo till sullädet, hvad var då naturligare än att vi
 sade: då herrarne icke vilja låta fläsktullen vara, så gå vi också
 ifrån det bestående i denna punkt. Det är visserligen sant, att om
 man slår mig på det ena örat, så skall jag vända det andra till.
 Men det är icke lätt för en protektionist, då han får en örfil af en
 frihandlare, att följa det budet, och jag kunde ej heller få protek-
 tionisterna i utskottet att gå in derpå, och därför blef hvar och en
 vid sin uppfattning.

En talare har sagt, att den fattige arbetaren icke kan få något
 på fötterna, och vidare talat om den stora exporten till grannländerna.
 Det kan vara sant i viss mån, men vi kunna äfven taga i betrak-
 tande den stora importen af skodon. Om vi fylla vårt eget behof
 sjelfva, så kunna arbetarne få lika mycket arbete i alla fall. Med

afseende å importen vill jag berätta en episod som bändt mig. Jag ville naturligtvis köpa billiga skodon, och då jag hörde, att ofantligt vackra sådana importerades, skaffade jag mig ett par sådana, som sågo mycket fina och prydliga ut. Men jag hade icke haft dem mer än två dagar, då det gick hål på sulan, och hålet gick snart ända igenom, och då befans, att det var bara papper, så att nog kan man få dåliga varor utifrån.

*Tull å sul-
läder m. m.
(Forts.)*

En talare har talat om mellanrikslagen. Detta är verkligen ett skäl att påakta, och vi hafva i bevillningsutskottet haft mycket besvär med denna mellanrikslag. Nästan på alla punkter i mellanrikslagen finner jag, att det är Sverige som blifvit den lidande, ehuru jag hör från Norge, att det är de som lida. Men jag kan knappast finna en enda punkt i nämnda lag, der Norge är den uppoffrande, och jag medgifver, att om denna tull blir förhöjd, kommer äfven detta att blifva till gagn för Norge.

Det finnes äfven andra saker, som tala mot tullförhöjningen, så att jag är icke så förfärligt benägen för denna tulls höjande, utan vill kammaren bibehålla den tull, som sattes i fjor, så skall jag icke blifva så synnerligen bedröfvad. Men såsom saken stält sig i utskottet, nödgas jag yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Almström: Den förste talaren anförde såsom ett motiv till afslag på utskottets förslag, att utskottet icke hade tänkt på att bereda den skofabrikation, som under sista åren utvecklat sig i vårt land, någon restitution vid utförsel af skodon, och anförde de siffror, till hvilka exporten stigit. Hvad han anförde är mycket riktigt. Denna export har stigit från 11,396 kilogram år 1889 till 21,000 kg. 1891, och dess värde från 170,000 kr. 1889 till 356,000 år 1890 och 317,000 kr. år 1891 — allt i runda tal. Men den ärade talaren glömde på samma gång att nämna, huru *importen* af skodon ställer sig under denna tid. Den har ökats från 1889, då den utgjorde 76,000 kg., till 110,000 kg. 1891, och värdet af denna import från 1,444,000 kr. till 1,663,000 kr. Införseln af skodon har från 1861, då den utgjorde 680 kg., stigit till 110,000 kg. 1891.

Jag tror, att om man vill bereda den svenska skofabrikationen någon fördel, sker det bäst genom att bereda den tillfälle att afsätta sina produkter inom landet. Hvad beträffar de utförda skodonen, har jag anledning tro, att de ej äro vanliga läderskodon, utan att de hufvudsakligen utgöras af träbottnade skodon från södra Sverige, hvilka naturligtvis hafva ett mycket lågt värde. Detta hvad beträffar anmärkningen i afseende på skodon.

Jag hade hoppats, att talaren ej skulle återupprepa de under förra lagtima riksdagen så ofta använda och bemötta argumenten, att man genom tullarne fördyrar existensmedlen för den fattige. Om med de fattige hufvudsakligen förstås arbetare inom såväl jordbruket som industrien, så äro vi härutinnan nu som förr af en fullständigt olika åsigt. Frihandlarne säga: »vi vilja bereda den arbetande klassen så billigt bröd och så billiga lefnadsvilkor som möjligt.» Vi säga: »vi kunna icke skaffa den arbetande klassen tillräckligt arbete och dermed tillfälle att förskaffa sig bröd, så vida ej näringarna skyddas,

Tull å sul- läder m. m. äfven om deras produkter derigenom i någon mån fördyras.» Då vi alltså utgå från skilda synpunkter, men båda anse oss handla till den arbetande klassens bästa, är det ej rätt att anföra sådana känsloskäl och att förebrå oss, att vi handla i strid mot den arbetande klassens intressen, då vi önska bereda skydd åt de näringar, som förskaffa den arbete. Man skulle möjligen kunnat säga detta, om man begärt skydd för denna näring, under det att de andra voro utan skydd. Men nu är förhållandet motsatt. Hela raden af öfriga näringar hafva fått ökad skydd, men ej denna. Att den dock är i behof deraf, därför tala våltaligt de siffror jag nyss anført. Jag vill dessutom gå talaren något närmare in på lifvet beträffande det så mycket frambållna fördyrandet af denna artikel. Genom den föreslagna tullen på sulläder och bindsulläder skulle ett par mansskodon fördyras med ungefär 13 å 14 öre och ett par barnskodon med circa 7 öre — det är hela det stora fördyrandet genom den föreslagna tullförhöjningen. Ett par mansresårskor väga nemligen enligt min lemnade uppgift 850—900 gram, ett par damskodon 600 å 650 samt ett par barnskodon 550 gram. Sålunda är den fördyring, som här uppstår, ej nämnvärd, och om äfven ett fördyrande i och för sig är ofördelaktigt, så är dock detta utan betydelse i jmförelse med den stora fördel, som beredes en stor inhemsk näring och deruti sysselsatta arbetare.

Det är vidare nämndt, att det är så mycket olämpligare att gå in på utskottets förslag, som man derigenom skulle bereda en näring, som redan är skyddad, ett ökad skydd. Ja, mine herrar, då frågar jag: har det skydd, som denna näring åtnjutit, visat sig vara tillräckligt för att hålla tillverkningen uppe och förekomma importens tilltagande? Nej, det har den icke, handteringen har gått till baka på ett fruktansvärdt sätt. Dess arbetareantal har minskats, under det att det i nästan alla öfriga näringar har ökats.

Jag medgifver, att det var rätt skickligt funnet af herr Bennich att just nu påminna om den fördel, som skulle beredas norska konkurrenter genom den föreslagna förhöjningen. Ja, det är mycket möjligt, att någon fördel beredes äfven dem, men man bör dock komma i håg, att den lag, som nu gäller för varuuthytet de båda länderna emellan, är icke oföränderlig, den kan undergå och behöfver säkerligen undergå förändringar. Jag får fortfarande yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Fagerholm: Jag har tillåtit mig begära ordet för att yttra mig öfver föreliggande fråga, med hvilken jag på grund af en 17-årig fackkännedom är fullt förtrogen.

Här har yttrats om utskottets förslag, att det stöder sig på ett betänkande från 1892, i hvilket säges, att Sveriges tillverkning ej på något vilkor kan mäta sig med den amerikanska på grund af förbättrade metoder och större arbetsskicklighet m. m. Häremot vill jag göra den gensaga, att vi kunna konkurrera med amerikanarne, under förutsättning att våra vilkor för tillverkningen blifva desamma.

Förhållandet är i verkligheten så, att de amerikanska hudarna från Sydamerika skickas till Nordamerika för att der beredas. Vid tillverkningen går så till, att i Nordamerika tages ingenting af köttet bort från huden, utan den beredes precis sådan den är, och derigenom får lädret en tyngdtillökning af 5 procent. Dessutom beredes det amerikanska sullädet med bark, som kallas för hemlock. Den har egenskapen att förtynga varan med cirka 10 procent. Åter en annan sak, som är ännu viktigare. Deras metod är sådan, att de på tre månader tillverka hvad vi hafva att göra med 1 1/2 år, hvilket i sin mån bidrager att göra tillverkningen billigare. Hvarför kunna vi nu icke här göra på samma sätt? Jo, deremot strida våra klimatiska förhållanden. Vi kunna nemligen icke här med värme tillverka vårt läder, på den grund att beredningen fordrar sådant utrymme, att man ej kan uppföra byggnader tillräckligt stora för att få fabrikationen under tak. En annan omständighet är den, att vid denna varma tillverkning blir lädret hårdt och sprödt, så att det genom tillsats af fett måste före torkningen uppmjukas, och deraf förtynges varan ytterligare med ungefär 10 procent.

Detta utgör den verkliga anledningen till att våra svenske garfvare icke kunna konkurrera med de amerikanska, och det endast af den inbillade orsaken, att det är billigare, hvilket det i verkligheten icke är.

Det sades nyss, att det importeras från Norge en million kilogram. Detta yttrande fälles af herr Bennich, men jag tror ej det är fullt öfverensstämmande med verkliga förhållandet. Saken är den, att våra bästa fabriker i Norden, nemligen vid Flækkefjord i Norge och herr Lundins i Stockholm, konkurrera på marknaden och skaffa oss det bästa lädret, och detta läder är fullt lika mycket värdt, att ej säga mera värdt, när det är fråga om slitning, än det amerikanska.

Således är jag fullt öfvertygad om, att, i fall denna tull, som nu ifrågasättes, eller 40 öre per kilogram, blir beslutad, skall här uppstå en industri, som fullt kan mäta sig med den amerikanska, till och öfverflygla den.

Jag skall bedja få säga ännu en sak. Denna fråga tyckes obetydlig, men det är den i sjelfva verket icke. Vår import af sulläder är så stor, att den tillsammans med bindsulläder, syremmar och maskinremmar samt öfriga läderarbeten uppgår till ett värde af ungefärligen 10 millioner kronor.

Här har sagts, att skolbarn ej kunna gå i skolan af brist på skodon. Ja, det är väl möjligt — men de gå väl i alla fall ej på bara sulorna — de måste väl äfven hafva ofvanläder till sina skodon, och deraf importeras en obetydlighet. Man säger, att arbetarne skulle få det billigare, om ej denna tull åsattes. Förhållandet är emellertid, att i denna industri åtgår så mycken arbetskraft, att minst 50 procent af varans värde går till arbetarne dels för barkens aftagning, torkning och körning, dels för lädrets beredning och dels för transporter m. m.

För min del måste jag på nämnda grunder yrka bifall till utskottets förslag.

Tull å sulläder m. m.
(Forts.)

Tull å sul-
läder m. m.
(Forts.)

Herr Almgren, Oscar: Jag vill blott med några ord bemöta ett yttrande af en ärad kamrat på stockholmsbänken. Den ärade talaren sökte föringa betydelsen af en ökad tulls inflytande på skodonens pris. Han ansåg, att denna prisskilnad skulle vara så obetydlig, att den för arbetaren ej spelade någon rol. Den skulle uppgå blott till 14 å 15 öre paret. Men, mine herrar, jag ber eder observera, att det skälet alltid framdragits vid hvar enda förhöjning i tullsatserna — beloppet skulle blifva så obetydligt, att det ej spelar någon rol. Men lägger man alla tullsatserna i hop, tror jag, för min del, att det spelar en ganska betydande roll.

Den ärade talaren sade vidare, att man skulle taga hänsyn till de många arbetare, som erhålla bröd genom dessa tullar, och ej blott tänka på ett fåtal, som försattes i en bättre ställning. Jag ber att då få jämföra de siffror han nyss anförde beträffande antalet arbetare uti garfveriyrket, eller 1,600, med den stora siffran af hela vårt lands arbetarebefolkning.

Talaren yttrade vidare, att ett ökad skydd skulle vara alldeles nödvändigt för garfveriindustrien, den ginge annars under. Men den förste talaren i denna fråga har redan påvisat, att allt sedan år 1885 går denna industri icke till baka, utan den bibehåller sig på samma ståndpunkt.

Vidare yttrade han, att det skulle vara en fördel så till vida, att skomakeriarbetarne blefve satta i tillfälle att erhålla en bättre utbildning inom yrket. Genom tullarna skulle de förmås att tillverka bättre skodon, än de som importeras — möjligen var det en annan talare, som fälde detta yttrande. Med anledning deraf ber jag få påpeka, att nationalekonomiskt är det väl en fördel att arbetaren sysselsättes med det, hvaruti han kan åstadkomma den största produkt, och våra arbetare på landsbygden, de som sysselsätta sig med skodon för export, äro ganska skicklige uti att tillverka billiga skodon, men de torde taga sig föga lyckligt ut med att tillverka finare damskodon, sådana som importeras utifrån. Att man skulle erhålla dessa skodon i bättre kvalitet därför att man höjde tullen — det betviffar jag. Man torde snarare utsättas för att erhålla en ännu sämre kvalitet införd för att kunna uppnå det billiga pris, hvarvid allmänheten vant sig.

Jag fortsätter mitt yrkande om afslag å utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på nu förevarande moment yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *Wærn*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle besluta, att nu varande tullsats å sulläder och bindsulläder skall bibehållas oförändrad.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Almgren, Oscar*, begärde votering, i anledning hvaraf upp- *Tull å sul-*
sattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition: *läder m. m.*
(Forts.)

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i afseende på mom. a) i 2:dra punkten af dess betänkande n:o 7, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren utskottets hemställan och besluter, att nuvarande tullsats å sulläder och bindsulläder skall bibehållas oförändrad.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—80;

Nej—40.

Mom. b).

Utskottets hemställan bifölls.

3 punkten.

Herr Cavalli: Utskottet, som förklarar sig ej hafva för afsigt att beträffande varugruppen maskiner, redskaper och verktyg eller delar deraf, ej specificerade, föreslå vare sig någon förändring i nu utgående tullsatser eller grunder för förtullningen, har föreslagit en uppdelning af denna rubrik i underafdelningar. Utskottet säger sig härmed åsyfta att vinna en noggrann kännedom för bedömandet af vår maskin-industris afsättningsförhållanden. Syftet alltså: en bättre statistik utan att ändra tullsatserna. Jag vågar påstå att det sätt, hvarpå utskottet löst frågan, icke leder till det åsyftade målet. Statistiken blir i flera fall icke bättre, och en tillämpning af förslaget, derest det antages, skulle leda till ändring i gällande tullsatser. Jag är skyldig att bjuda bevis för mitt påstående.

Enligt utskottets förslag skola såsom »maskiner, redskap och verktyg» behandlas vacuumpannor och elektricitetsmaskiner. Enligt nu gällande tulltaxa hänföres de första vanligen till ångpannor och de senare till n:o 231 under rubriken fysiska instrumenter. I båda dessa fall är tullsatsen densamma, men tulltjenstemännen veta ej, då varuslagen upptagas på två ställen i taxan, huru de skola rubriceras, och statistiken blir alltså sämre, än den nu är. Den ene gör så, den andre så, och hvad man icke härmed vinner, det är reda, ty det blir oreda. Beträffande lösa, för sig inkommande maskindelar är det icke sällan alldeles omöjligt att bestämma, till hvad slags maskiner de äro

*Om ändring
af tulltaxe-
rubriken för
maskiner,
redskap och
verktyg.*

Om ändring afsedda. Tulltjenstemännen äro hänvisade till uppgift af varuegaren, af tulltaxe-derest han vill eller kan lemna upplysning härutinnan, men i många rubriken för fall vet ej emottagaren, till hvilket slag af maskiner de skola användas, maskiner, redskap och enär de kunna apteras till flera olika slag. verktyg.

(Forts.) Enligt förslaget skulle äfven värmeapparater hit hänföras. De höra nu under n:o 401 i taxan, och denna får sålunda dubbla tullsatsen för samma sak, den ena 10 procent af värdet, den andra med 4 öre per kilogram. Hvilkendera skall tillämpas?

Ventilationsapparater, hvilka nu ej hänföras till maskiner, derest de icke drivas med ångkraft — hvilket är sällsynt — skulle enligt förslaget så rubriceras. De lyda nu under n:o 410 eller 409 i taxan och tullbehandlas med vissa ören per kilogram, alltså efter vikt. De skulle nu upptagas efter värdet — sålunda en faktisk förändring i tillämpningen af tulltaxan.

Kranar skulle upptagas under »maskiner, redskap och verktyg». De tullbehandlas deremot nu såsom det ämne, hvaraf de bestå, oftast messing och understundom jern, och rubriceras alltså under n:o 419 eller 410 med vissa öre per kilogram, d. v. s. efter vikt, då de enligt förslaget skulle tullbehandlas efter värdet. Jemväl här sålunda en faktisk förändring, då endast ångkranar nu tullbehandlas såsom redskap.

Men, torde någon säga, de anmärkningar jag här framställt, äro ej af någon betydelse. Jo, de äro af betydnenhet, ty det måste anses som ett mycket stort fel att genom en ändring, som uttryckligen angifves vara endast en redaktionsförändring, tillskapa en förändring i sak uti tulltaxan. Det är af betydelse äfven derför, att man skapar oreda, äfven om det välvilliga syftet varit att skapa ordning.

En framställning i ungefär samma syfte, som nu är före, är ingen nyhet för Riksdagen. En sådan förelåg vid 1892 års lagtima riksdag, och den motivering, som i dag kallas utskottets, fins nästan ord för ord — måhända tre eller fyra rader äro något omskrifna — vid fjolårets bevillningsutskotts betänkande angående tullbevillningen, men då såsom en reservation af en ledamot inom Andra Kammaren, hvars åsigtter om sättet för upphjelpande af våra näringar äro motsatta dem, som majoriteten i denna kammare bekänner. Tullsatsen är ny. Den antogs vid förlidet års riksdag samt har således ej ännu tillämpats $\frac{3}{4}$ år; och någon anmärkning mot densamma i formelt hänseende, hvarom nu är fråga, har, så vidt känt är, ej blifvit framsteld. Jag ser redan deri ett skäl att ej nu göra ändring. Men jag vill dessutom tillägga: må en hvar af dem inom denna kammare, som vilja bibehålla den efter vår uppfattning för industrien så viktiga tull, betänka, att en förändring sådan som den nu ifrågasatta kan leda till borttagande af tull på maskiner, redskap och verktyg eller vissa arter deraf. Farhågan derför är ej öfverdrifven, och jag kan för densamma hemta stöd från faktiska förhållanden under gångna tider.

Här föreligger nu ett val mellan att bibehålla hvad vi hafva, en tullrubrik, som tillkommit efter tullkomiténs utredning, efter Kongl. Maj:ts förslag, och som på tillstyrkande af bevillningsutskottet antagits af Riksdagen, eller att antaga något nytt, opröfvadt, hvarom intet

embetsverk officiellt fått yttra sig, men — det behöfver ju ej hemlig-
hållas — hvars tillämpning vederbörande på det lifligaste undanbedja
sig. Det har under debatten här framhållits såsom ett önskuingsmål
för båda de olika åskädningarna i tullfrågan att bibehålla tullsatserna
i år oförändrade. Enligt min åsigt är det äfven önskvärdt att bibe-
hålla tullrubrikerna oförändrade. För mig är valet lätt; och jag yrkar
derför afslag å utskottets hemställan.

*Om ändring
af tulltaxe-
rubriken för
maskiner,
redskap och
verktyg.
(Forts.)*

Friherre Barnekow: Jag nödgas för kammaren något redo-
göra för, huru detta beslut tillkommit. Då denna fråga väcktes inom
utskottet, beslöts att tillsätta en komité eller att uppdraga dess ut-
redning åt 4 ledamöter, 2 från Första och 2 från Andra Kammaren.
Bland dessa fyra var äfven den ledamot, om hvilken den siste ärade
talaren förklarade, att hans uppfattning om skydd för våra närin-
gar var icke alls densamma som denna kammares majoritet hyser.
Dessa fyra ledamöter utarbetade detta förslag. De två kunna, för
att använda partinamn, betecknas såsom mycket ifriga frihandlare,
och de två andra såsom ganska stränga protektionister. Dessa fyra
kommo in med betänkande, och tänken er, mine herrar, de voro
enige alla fyra så till vida, att de förklarade, att denna förändring
var till stort gagn och nytta för vår industri. Då var det en leda-
mot inom utskottet, som opponerade sig, och det var den ärade re-
servanten. Han förklarade sig ej vilja vara med derom af skäl, att
han fruktade, att det möjligen kunde rubba den nu bestående tull-
satsen och att det ej vore rätt att göra ändring så snart efter det
tulltaxan blifvit antagen. Hade han varit i tillfälle att lemna ut-
skottet de upplysningar, han här lemnat kammaren, hade det varit
sannolikt, att utskottet tagit dem under vidare ompröfning. Det hade
varit mycket lättare än att på rak arm pröfva dem i kammaren.
Jag vill dock som hastigast gå igenom de anmärkningar han fram-
ställt. Han sade, att det var orätt att upptaga värmeapparater efter
värde, då de hittills förtullats efter vikt. Detta »hittills» kan väl
blott räknas från förra året, då denna tullsats antogs, men om Riks-
dagen nu skulle besluta, att dessa apparater skulle förtullas såsom
maskiner, så får väl generaltullstyrelsen underkasta sig att framdeles
förtulla dem efter värde. Samma är förhållandet med kranar och
ventilationsapparater. Angående anmärkningen om lösa maskin-
delar, huru de skola upptagas, så var detta äfven före i utskottet,
och det är ju gifvet, att tulltjenstemännen ej alltid kunna veta,
till hvilka maskiner dessa lösa delar höra. Men i så fall fins en
rubrik, som heter »maskiner och redskap: andra slag»; och då få
de föras dit. Men i många fall kan importören uppgifva, hvart de
skola höra.

Jag vill icke mycket insistera på antagandet af detta på rak
arm. Ar det så, att kammaren särskildt fäst sig vid någon af an-
märkningarna, går det ju an att återremittera punkten. Jag vill ej
sätta mig deremot, men vill betona, att inom utskottet voro alla eniga
å båda sidor om, att det skulle vara till stort gagn och nytta för vår
industri. Jag har icke något bestämdt yrkande nu, utan om någon

Om ändring af tulltaxe-rubriken för maskiner, redskap och verktyg. yrkar återremiss, har jag ingenting deremot. Jag beklagar blott ännu en gång, att reservanten ej var i tillfälle att i utskottet lemna de upplysningar han lemnat här.

(Forts.)

Herr Almström: Det torde icke behövas mycket bevisning för att komma till det resultat, att, om en statistik skall kunna medföra den nytta, som med densamma afses, det ej är nog med, att stora och viktiga artiklar sammanslås i en klump, så att man får veta deras sammanlagda mängd och värde. Skall den svenske industriidkaren hafva nytta af införselstatistiken, bör han, hvad denna grupp beträffar, få veta, hvilka särskilda maskiner, redskap och andra föremål som införas, så att han med ledning af importen blir i tillfälle att bedöma, huruvida det kan vara lönande att försöka en tillverkning af sådana. Detta är orsaken, hvarför jag och de flesta af mina meningsfränder i bevillningsutskottet accepterat det förslag, som framstälts af en ledamot i Andra Kammaren, som visserligen hyser olika åsichter i tullfrågan med oss, men som på detta och andra områden är en kunnig och förfaren man, och som i detta fall, efter min bestämda öfvertygelse, handlat utan alla biasfichter.

Jag kan ej förneka, att en del af de anmärkningar, som af herr Cavalli framstälts, böra beaktas, egentligen den, som rör värmeledningars upptagande under maskiner och redskap. Visserligen har utskottet varit så försigtigt, att det yttrat, att det utan att rubba tullsatserna eller grunderna för tullbehandlingen vill föreslå denna uppdelning, och har dermed velat säga, att de tullsats, som nu gälla, och de grunder, efter hvilka de nu bestämmas, skola fortfara, men att uppdelningen i statistiken ordnas så, att man kan se, huru mycket af de olika artiklarne inom gruppen som införas. Men jag kan ej neka, att, när värmeledningar nu, såsom herr Cavalli påpekat, draga en annan tull, det är olämpligt, att de skola inkomma under en rubrik med skiljaktig tullsats. Den anmärkning han framställde angående ventilationsapparater kan jag ej så obetingadt gå in på som på den förra, och hvad kranar beträffar, är olägenheten mycket lätt afhjelpat genom att ändra uttrycket till lyftkranar. Han nämnde dessutom, att det skall bli svårt och nästan omöjligt för tulltjenstemännen att afgöra, till hvilket slag af maskiner åtskilliga maskindelar skola hänföras. Jag medgifver, att det kan möta svårigheter. Men det torde kunna i Sverige såsom i andra länder hjälpas derigenom, att det i tulltaxeunderrättelsen bestämmes, att på fakturan skall angifvas, för hvilket slags maskiner de äro afsedda. Detta hindrar visserligen icke, att de uppgifter som fås kunna vara origtiga, men till rättelse häraf och för att en protektionistisk tulltaxa skall kunna konsekvent tillämpas, får man anställa tekniskt bildade bitråden, som i tvistiga fall biträda tulltjenstemännen, då dessa ej förstå, till hvilken klass en artikel skall föras. Det är en åtgärd, som jag tror är vidtagen i flera andra länder och som jag anser vara nödvändig äfven här.

Jag anser, att det ej är skäl att bifalla punkten i det skick, den här föreligger, men deremot att det skulle vara mycket olämpligt

att afslå den, då den förändring i densamma, som behöfver vidtagas, mycket lätt kan ske i utskottet efter rådplägning med tullmyndigheterna; och därför yrkar jag återremiss.

Om ändring af tulltaxe-rubriken för maskiner, redskap och verktyg.
(Forts.)

Herr Åkerman: I syftmålet med det af utskottet framställda förslaget instämmer jag fullkomligt, i det att jag anser den ifrågasatta uppdelningen af maskiner och redskap m. m., vara en väsentlig förbättring för vår statistik. Deremot kan jag alls icke gilla det af utskottet föreslagna sättet för sakens genomförande. Så till vida delar jag nemligen fullkomligt den ärade reservantens mening, som jag anser ifrågavarande uppdelnings införande i sjelfva tulltaxan medföra oreda och osäkerhet i tillämpningen. Skulle man icke desto mindre vilja hålla på att uppdelningen göres i tulltaxan, kan jag icke finna annat än att reservanten redan till fullo ådagalagt, det denna uppdelning ej kan låta sig göra med de af utskottet nu föreslagna uttrycken, utan blefve en justering af desamma i detta fall alldeles nödvändig. Jag vill emellertid för denna frågas lösning föreslå ett helt annat sätt, nemligen det för samma ändamål hittills begagnade. Fastän i tulltaxan maskiner och redskap stå sammanförda utan uppdelning, ha vi redan sedan flera år i vår statistik en uppdelning, ehuru ej så god som den nu föreslagna. Det är nemligen ej nog med att landbruksmaskiner blifvit afskilda från öfriga maskiner, utan de förra äro vidare uppdelade i ej mindre än 6 stycken underafdelningar, så att om man t. ex. ser på statistiken öfver införseln under 1891 af maskiner och redskap, finna vi der ganska små siffror — i runda tal 22,000 till högst 396,000 kr. — för olika slag af landbruksmaskiner, men så komma vi upp på en sammanslagning af maskiner för industrien på 6,744,000 kr. och andra slag af maskiner på 6,275,000 kr. Den föreslagna uppdelningen af maskiner och redskap är onekligen ofantligt mycket bättre än den i vår statistik nu befintliga, och en ändring vore således utan fråga högst önskelig; men en sådan kan låta sig göra utan ringaste tuning af tulltaxan med deraf härrörande fara för oreda vid tullbehandlingen. För det åsyftade ändamålets uppnående erfordras nemligen endast att generaltullstyrelsen, på sätt förut skett och senast genom kungörelsen af den 2 januari 1893 »angående förändrade bestämmelser för angifning och journalisering af tullfria varor samt för specificering af vissa tullpligtiga artiklar», till sina underordnade utfärdar ett påbud om specificering af maskiner och redskap i enlighet med den af utskottet föreslagna uppdelning af desamma. Jag vill därför instämma i den redan yrkade återremissen till utskottet, men skulle dock helst se, att utskottet ville fästa sig vid det af mig nu framställda förslaget att icke ändra tulltaxan, så att i den maskiner och redskap uppdelas, utan till Kongl. Maj:t ingå med en skrifvelse med anhållan, att under ompröfning måtte tagas, huru vida icke ett cirkulär må af generaltullstyrelsen till tullorterna utfärdas med påbud om en sådan specificering af maskiner och redskap, att den af utskottet åsyftade förbättring af vår statistik derigenom kan ernås. Jag instämmer således i yrkandet om återremiss.

*Om ändring
af tulltaxe-
rubriken för
maskiner,
redskap och
verktyg.*
(Forts.)

Herr Reuterswärd: Utskottet säger visserligen, att det är utan att rubba nu gällande tullsatsen, som denna förändring föreslås. Det är nog ett godt löfte för tillfället, men om det hålles ett annat år, vet utskottet icke. Nästa år är utskottet ej skyldigt att följa detta uttalande. Deri ligger för mig en viss betänklighet och att lita på en sådan förhoppning vågar jag ej. Nu har generaltullstyrelsen, på sätt den siste talaren nämnde, under innevarande år utfärdat ett cirkulär, som i väsentlig mån gått i den rigtning, som utskottets majoritet har föreslagit, d. v. s. rörande allt som gäller landtbruksmaskiner och redskap; och dessa torde väl vara en ganska betydlig del af de maskiner och redskap, som hit införas. Men jag kan ej bestrida, att så länge i vår tulltaxa finnas dels värdetullar, dels vigttullar, och dessa äro blandade om hvarandra, detta är en stor olägenhet vid tullbehandlingen, synnerligast när det gäller maskindelar. Vissa delar af ett stort maskineri kunna ju komma in med ett fartyg, som går till Stockholm, och resten går kanske öfver Göteborg eller andra orter. Huru skola tulltjenstemännen kunna säga, om dessa delar höra till dem, som skola behandlas efter värde, eller dem, som skola behandlas efter vikt, då de oftast äro till utseendet lika? Jag önskar, att utskottet ville göra sig besvär med att söka åtminstone litet klarare, än hvad betänkandet innehåller, för oss utreda detta, och då här har blifvit yrkadt återremiss, anhåller jag att få förena mig i detta yrkande.

Herr Cavalli: Jag har naturligtvis icke mycket att erinra mot en återremiss. Jag vill endast för kammaren upplysa, att jag inom utskottet talade för att utskottet ej skulle lagstifta på egen hand, utan borde föreslå en skrifvelse till Kongl. Maj:t och begära utredning och förslag i ämnet. Detta möttes dock med ett blekladigt nej. Komitén, som inom utskottet utarbetat förslaget, var sammansatt af personer, som ansetts dertill mest lämpliga, och var så säker på sin sak, att det fans ej något att göra dervid. Det var det bästa som kunde åstadkommas. Är det meningen att en återremiss skall leda till en skrifvelse, har jag ingenting deremot. Jag föreställer mig emellertid, att Kongl. Maj:t, sedan nu uppmärksamheten blifvit fäst härå, gifver generaltullstyrelsen befallning att egna saken det afseende den onekligen förtjenar, och att därför en återremiss ej är erforderlig.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande den nu föredragna punkten andra yrkanden icke framstälts, än dels att utskottets hemställan skulle afslås, dels ock att punkten skulle visas åter till utskottet.

Sedermera gjordes först proposition på bifall till utskottets hemställan och vidare propositioner i enlighet med nyssnämnda båda yrkanden; och förklarades propositionen på återremiss vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 e. m.

*4 punkten.**Tull å
kopparplåt.**Mom. a).*

Herr Sanne: Enligt min åsigt har utskottet här förbisett att från tull undantaga plåt af s. k. Yellow-metall. Sådan plåt är, så vidt jag känner, icke föremål för någon tillverkning inom landet, och den begagnas uteslutande till förhydning af fartyg. Om nu tull åsättes, tror jag, att alla fartyg för sin förhydning gå till utlandet, och derigenom mista vi tillfälle till en förtjenst inom vårt land. Utskottet har i punkten c) föreslagit, att bult och spik fortfarande skulle bli tullfria på den grund, att de begagnas af fartyg. Gör man nu dem tullfria, men ej plåten, blir det första utan ändamål.

Med anledning af hvad jag nu antydt, vill jag, herr talman, därför yrka i denna punkt a) återremiss till utskottet.

Friherre Barnekow: Jag vill göra den siste talaren uppmärksam på att denna tull ej kommer att drabba byggande af fartyg. Ty enligt tulltaxeunderrättelsen erhålles i närvarande stund restitution för all plåt, som användes till byggande af fartyg, så framt fartyget öfverstiger ett tontal af 40 ton, och ett fartyg om 40 ton är ett mycket litet fartyg, och då detta ej blott gäller för utländska, utan äfven för svenska fartyg, så ansåg utskottet det vara onödigt att undantaga plåt från tull. Hvad bult och spik beträffar, var det så litet föremål för tillverkning inom landet, att man tyckte det vara onödigt att upptaga det här; men så är ej förhållandet med plåt. Då nu denna tull, såsom jag sökt visa, ej inverkar på skeppsbyggeriet, får jag anhålla om bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr Fränckel: Man kan ej förneka, att den här föreslagna tullsatsen endast är en komplettering af den tulltaxa, som beslöts vid förra årets riksdag, då man ju måste medgifva, att här föreligger en förädling af ett inom landet åstadkommet råmaterial, som redan upptagits af två verk och der synes kunna uppdrifvas. Om de större behofven inom landet tagas från dessa verk, ligger i sakens natur, att genom en tull som den nu föreslagna dessa verk kunna bibehållas vid sina nuvarande tillverkningsbelopp. Det förslag om återremiss, som nu här framstälts i syfte att den s. k. förhydningsplåten skulle undantagas, kan jag för min del ej finna af behofvet påkalladt. Denna plåt är, då den, såsom en föregående talare nämnde, hufvudsakligen importerar för fartyg, underkastad den bestämmelsen, att dessa fartyg få restitution på tullen, om så behöfves. När nu utskottet till skilnad från fjolårets förslag dessutom undantagit »bult och spik», just med hänsyn till dessas användande för fartygs behof, tror jag, att dermed är iakttaget allt som behöfver iakttagas. Någon återremiss för att tillgodose detta behof torde således ej vara behöfelig. Detta, som nu är föreslaget, är, så vidt jag kan finna, i full öfverensstämmelse med tullkomiténs ursprungliga förslag, endast med den skilnad, att »bult och spik» för fartygs behof äro satta tullfria. Jag tror således, att den komplettering af tulltaxan, som nu föreligger,

Tull å kopparplåt. redan allt för länge låtit vänta på sig, och därför vore det önskligt, att kammaren nu ville bifalla punkten såsom utskottet föreslagit den. (Forts.) Jag yrkar därför bifall.

Herr Ekenman: Efter den siste värde talarens anförande har jag icke mycket att tillägga. Jag vill endast säga, att den förste talarens resonnement, då han yttrade, att därför att utskottet föreslagit tullfrihet för bult och spik, borde det hafva tagit steget fullt ut och föreslagit tullfrihet äfven för kopparplåt, enligt min åsigt, icke är riktigt. Jag kan nemligen icke finna, att den förändring, utskottet i år gjort, i hvad detsamma förra året föreslog beträffande tull å förädlad koppar, genom hvilken förändring bult och spik blef tullfri, är så synnerligen lycklig. Förhållandet är nemligen, att äfven bult tillverkas i vårt land. Och när man gifver skydd åt den ena artikeln, bör man väl äfven gifva skydd åt den andra. Skälet, hvarför man emellertid ej torde böra fästa sig så mycket vid att artikeln bult blifvit tullfri, ligger deri att tillverkningskvantiteten deraf ännu är helt obetydlig.

Den industri, hvarom här är fråga, synes mig verkligen vara förtjent af lika mycket afseende som annan industri. Och det torde böra beaktas, att det, såsom kammaren väl vet, berodde allenast på en fatalitet, att tull å ifrågavarande varor vid behandlingen af industritullarne förra året icke kom att åsättas. Jag tror, att man gör sig skyldig till en besynnerlig inkonsequens, om man icke tillgodoser den industri, hvarom nu är fråga, lika väl som andra industrier.

Jag vill äfven, då jag nu har ordet, visa, att den tullsats, som i mom. b.) föreslås för rör och rördelar af koppar, har en mycket stor betydelse. Det är och måste vara af vigt för ett land sådant som vårt, att dessa rör och rördelar, som omfatta äfven sådana rör som användas till ångpannor och ångmaskiner, s. k. tuber, måtte kunna tillverkas inom landet. Förhållandena kunna vara sådana, att det ligger en ofantligt stor vigt på, att dessa artiklar kunna erhållas inom landet, så att man ej är beroende af tillförsel utifrån — hvilken tillförsel kan vara omöjliggjord.

Jag ber att på grund af hvad jag nu anført få yrka bifall till den föredragna punkten, sådan den föreligger i utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande moment hemställt och vidare på momentets återförvisning till utskottet; och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. b) — e).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

5 punkten.

*Ifrågasatt
utförelsetull
å pitprops.*

Herr Rudebeck: Då utskottet enhälligt har afstyrkt ifrågasvarande motion, inser jag mer än väl, att föga eller ingen utsigt förefinnes för att kammaren skulle komma till ett annat beslut i saken. Men då frågan om en utväg för att hindra förödelsen af ungskog enligt min uppfattning är af en synnerlig vigt och betydelse, och den mening härom, som jag har, är motsatt den, som utskottet uttalat, samt jag icke blifvit öfvertygad af de skäl, som utskottet anfört, har jag ansett det vara min skyldighet att gifva till känna min mening, på det att icke en tystnad å min sida måtte tolkas så, att jag instämmer i utskottets beslut, hvilket jag befarar skola blifva kammarens.

Utskottet säger väl, att det mål, hvartill motionären syftar, icke kan sägas vara annat än godt och — såsom utskottet uttrycker sig — »förtjent af lagstiftningens synnerliga beaktande». Men, tillägger utskottet, den väg, på hvilken motionären vill vinna sitt mål, är icke den rätta. Den rätta och enda lämpliga vägen är en särskild lagstiftning angående skogens vård. Ja väl, men när man kommer med en framställning om lagstiftning beträffande enskildes skyldighet att vårda sin skog, då mötes man af det svar, att en sådan lag skulle innefatta ett allt för betänkligt ingrepp i den enskildes eganderätt och ett tvång på hans rätt att få bestämma öfver sin egendom. När nu en annan utväg föreslås, svaras, att den är icke lämplig, och man blir hänvisad till den förut olämplig befunna utvägen. Huru således än den ena, än den andra utvägen föreslås, befinnes ingen vara den rätta, ingen åtgärd göres, utan det sorgliga förhållandet, att ungskogen sköflas och förödes, står oförändradt kvar.

Jag tror icke, att någon, som har kännedom om förhållandena i de orter, der skogsafverkning i stor skala bedrifves, kan i den ringaste mån jäfva det omdöme, som motionären uttalat, eller säga, att den framställning, han gjort, ehuru den är mörk, på något sätt strider mot verkliga förhållandet eller innebär öfverdrift.

Tvärt om instämmer jag på grund af den kännedom, jag varit i tillfälle inhemta från en ort, der afverkning af ungskog i stor skala förekommer, helt och hållet i det omdöme motionären uttalat. Och när man ser denna skogssköfling fortfara utan hejd, när man ser att resultatet i de flesta fall blifver fattigdom och elände för den enskilde, mindre jordegaren, känner man det såsom en oafvislig pligt att öppet uttala sin mening om behovet af skyndsamt rättelse, äfven om det icke nu kommer att leda till det åsyftade resultatet.

Utskottet framhåller såsom ett skäl för sin hemställan, att man icke bör lemna opåaktadt, att, då en höjning i priset på den utländska marknaden icke skulle föranledas af en sådan tull som den föreslagna, densamma jemväl skulle verka till men för dem, hvilka hafva skogsprodukter af ifrågasvarande slag att afsätta. Ja, ser man saken ur pitpropsexportörernas synpunkt, medgifver jag, att man kan finna skäl till afslag. Men om man, hvilket jag för min del gör, ser frågan ur en allmännare och vida viktigare synpunkt än pitpropsexportörernas, då kommer man till det resultat, att något bör och

*Ifrågasatt
utförseltull
å pitprops.
(Forts.)*

måste göras. Jag är villig medgifva, att en lagstiftning på detta område är svår att afväga så, att man icke går för långt i inskränkning af den enskildes rätt att förfoga öfver sin egendom, och jag inser således, att vid ett förslag i den vägen mycket är att beakta; men deremot synes mig, att den af motionären föreslagna utvägen skulle kunna anlitas utan att framkalla några olägenheter af vigt i jernförelse med hvad som ovilkorligen dermed skulle vinnas

Såsom jag i början af mitt anförande yttrade, hyser jag icke någon förhoppning om, att kammaren vill gå någon annan väg, än den utskottet utvisat, hvarför jag icke, åtminstone för närvarande, framställer något yrkande.

Herr af Burén: Då den föregående talaren yttrade, att utskottet enhälligt afstyrkt ifrågavarande motion, vill jag nämna, att jag för min del inom utskottet yrkat bifall till motionen. Jag ansåg nemligen de skäl, utskottet förebragt, icke tillfyllestgörande. En skogslagstiftning tror jag icke man kan vänta sig, och pitpropsexportörernas förtjänst å denna exportvara anser jag icke motsvaras af vigten deraf, att vi bevara vår ungskog inom landet. De skäl, som den föregående värde talaren framhållit, har jag inom utskottet åberopat, men jag har, som sagdt, varit ensam om min mening och ansåg därför onödigt att reservera mig. Jag har velat yttra detta för att kammaren måtte få veta, att någon röst inom utskottet höjts för bifall till motionen.

Friherre Barnekow: Det är såsom den siste talaren upplyste. Han var verkligen ensam om att i utskottet yrka bifall till motionen. Utskottet ansåg, att om något skulle i detta fall göras, skulle det ske på skogslagstiftningens område och icke genom något slags exporttull. Och det är väl ock det rigtiga. Ty om jag lägger exporttull på denna vara, hvad blir följen? Jo, att den i alla fall kommer att exporteras. Den kommer endast att få säljas för billigare pris. I stället för mera utländska penningar inkommer det i landet mindre sådana. Det är icke konsekvent att belägga pitprops med exporttull utan att på samma gång vidtaga alla möjliga åtgärder till ungskogens bevarande. På samma gång måste man ock förbjuda ungskogens användande till kolning m. m., ty derigenom förderivas också densamma. Jag hemställer till kammaren, huru ett förslag om sådant förbud skulle upptagas. Om en jordbrukare sköter sin skog ordentligt, kan han ställa afverkningen på huru många år han för godt finner, och skogsskötseln i landet skall icke lida deraf.

På anförda skäl yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Jag kan ej neka mig nöjet att yttra mig i denna fråga, då den kommit på tal, så mycket mera som jag sedan 30 år eller något mera varit en varm anhängare till just det förslag, som af motionären väckts. Jag anser nemligen, att man kan hafva en särskild lagstiftning för de produkter, som användas för landets behof, och dem, som exporteras, och att det måste vara för våra

efterkommande en stor olägenhet, om vi anse oss ha rätt att sköfva den i århundraden sparade skogen utan all skyldighet att för kommande slägters behof spara sådan ungskog, som ej är oundgängligt nödvändig för landets eget behof. Vissa trakter finnas, der man gått så långt, att ej ens pitprops finnes att exportera, utan der man exporterar qvastskaft. Då har man allt gått bra nog långt ner i anspråk på skogens fria användning. Och jag undrar, om icke i ett land sådant som vårt, hvilket har en så stor skogsareal och kunde i sin skog hafva ett så stort kapital, den närvarande generationen har förpligtelse till den kommande att icke förderfva det arf, den af förfäderna fått. Jag skall icke yrka bifall till motionen. Men jag är glad öfver, att denna fråga hålles öppen. Och den tid kommer — derom är jag öfvertygad —, då staten måste genom lagstiftning ingripa på detta område.

*Ifrågasatt
utförseltull
å pitprops.
(Forts.)*

Herr Sandberg: Då jag i mer än 20 års tid varit bosatt i en sjöstad, som har sin hufvudnäring af trävaruexport, och då jag med växande oro sett, med hvilken fart och i hvilken utsträckning ungskogen sköflas af pitpropsexportörerna, har jag begärt ordet för att uttala min sympati för motionen. Så fort fråga är om att skydda vår skog på ett eller annat sätt, kommer man alltid med de »obotfärdiges förhinder». Jag är öfvertygad om, att några verksamma åtgärder mot skogssköflingen icke blifva vidtagna förr än stora sträckor af vårt land blifvit förvandlade till ödemarker. Jag har icke något yrkande att framställa.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

6 punkten.

Mom a).

*Ifrågasatt
tull å
råsilke.*

Friherre Barnekow: Äfven i denna sak hafva inom utskottet olika meningar gjort sig gällande, och Första Kammarens ledamöter hafva reserverat sig mot utskottets hemställan. Hvarför yrkas egentligen denna tull å silke? Jo, derfor att densamma betraktas såsom en lyxtull och man anser, att den tullsats af 8 kronor per kilogram, som förra året åsattes siden, skulle medföra ett allt för stort skydd för tillverkarne af denna vara. Af denna anledning och för att icke på ifrågavarande område framkalla industrier, som icke äro naturliga för landet, har utskottet kommit till det resultat, att en viss tull bör läggas på råvaran. Men detta möter, såsom i reservationen påpekats, många och stora svårigheter, särskildt i fråga om bestämmandet af restitutionen. Ty såsom påvisats, kan vid färgning af silke densamma förändras i vigt i mycket hög grad. Jag vill minnas, att det kan förändras mer än 100 procent i vigt. För att vid sådant förhållande kunna noggrant bestämma tullrestitutionen, måste man hafva en kontrollant närvarande, och derigenom skulle en stor del af den

Ifrågasatt tull å råsilke. inkomst, som man velat tillförsäkra statsverket genom ifrågavarande tull, medtagas.
 (Forts.) Af nu anförda skäl vågar jag anhålla om bifall till reservanternas förslag.

Herr Almgren, Oscar: Då detta är en fråga, som alldeles speciellt berör den handtering, åt hvilken jag egnat mig, skall jag be att få yttra några ord i rent yrkesmessigt hänseende. Jag skall icke tillåta mig att göra något yrkande, hvarken i den ena eller andra riktningen.

Hvad nu ifrågavarande tull beträffar, måste jag bekänna, att ur fabrikanternas synpunkt en dylik tulls åsättning på en råvara, därför att tullen på det färdiga fabrikatet är satt väl hög, är mycket olämpligt och mycket beklagligt. Men på samma gång vågar jag påstå, att denna tull icke skall medföra någon allvarsam skada för fabrikationens fortgång. Emellertid är det alldeles nödvändigt, att, om man bestämmer sig för en tull, man också samtidigt, när den färdiga varan utgör föremål för export, bestämmer sig för en rättvis restitution. Det är denna restitution, såsom ock inom utskottet visats, som det är så ytterligt svårt att bestämma. Det har i Frankrike förblifvit ett olösligt problem. Der hafva, från silkesodlarnes sida, framkommit ifriga yrkanden på höga råsilkestullar. Dessa yrkanden hafva vunnit lifligt understöd från det protektionistiska partiet. Samtidigt hade man dock att räkna med de stora Lyonerfabrikanternas intressen. Det visade sig alldeles omöjligt att bestämma en rättvis restitution på Lyonerfabrikanternas export, och sålunda fick hela frågan förfalla. Man tog då, för att i första hand tillfredsställa silkesodlarna, sin tillflykt till att bevilja dem premier för viss vigt frambragta kokonger och för visst antal i gång varande spindlar. Något sådant kommer icke här i fråga. Men problemet är därför icke mindre svårt. Jag skall taga ett exempel. Den artikel, som egentligen utgör föremål för vår export, är sjaletter med fransar. Fransen har i färgningen förlorat 20 procent i vigt. Sjeltva bottnen i sjaletten har, om den är svart, vunnit en tillökning af omkring 40 procent, har den kulörta blommor, har den åter förlorat 20 procent i vigt. Detta visar således, huru ytterst svårt det skulle vara att fastställa en bestämd norm, och det är alldeles omöjligt, äfven för fackmän, att med förstoringsglas eller genom kemisk undersökning utröna, huru mycket råsilke som ingår i dessa sjaletter. När det således är så svårt att genom varans undersökning på ett rättvist sätt bestämma restitutionen, skulle man möjligen kunna taga sin tillflykt, om man nödvändigt vill hafva tull och restitution, till en annan utväg, en utväg, som ett par reservanter inom Andra Kammaren begagnat, att nemligen vända sig direkt till fabrikanterna och på samvete fråga honom: hvad anser ni restitutionen böra vara? Dervid har jag på tillfrågan, för min del, kommit till en siffra af 2 kronor. Detta belopp anser jag icke behöfva öfverskridas, men det bör icke heller underskridas. Jag ber likväl att få fästa uppmärksamheten på faran att för framtiden slå in på en dylik väg. Ty det kan ske endast under två förutsättningar, dels att en ofta återkom-

mande revision af denna siffra blir verkställd och dels att man alltid har att påräkna fullt samvetsgranna svar från fabrikanterna.

Såsom en sammanfattning af hvad jag yttrat, ber jag få säga, att den ifrågasatta tullen af 2 kronor på råsilke visserligen är beklaglig, men den utgör ingen allvarsam fara för fabrikationens bestånd, under förutsättning att restitutionen fastställes till minst 2 kronor per kilogram, men systemet i och för sig är vanskligt och det är en farlig väg att beträda.

*Ifrågasatt
tull å
råsilke.
(Forts.)*

Herr Casparsson: När jag läste ifrågavarande motion, erinrade jag mig mycket lifligt den motion, som för 4 eller 5 år sedan väcktes af en representant på kristianstadsbänken. Motionen afsåg åsättande af tull på ull, lin och hampa. Det var i ett motionären påkommet raptus af protektionism, som han ville skydda den inhemska färkulturen och linodlingen. Något sådant motiv föreligger icke här. Ty att vilja skydda silkesodlingen på Gotland tror jag icke kan falla någon människa in. Den nämnda motionen hade åtminstone den förtjensten att vara rolig, men den afslogs likväl af Riksdagen. Om den föreliggande motionen kan man icke säga detsamma, men den har i stället förtjensten att vara kort, ty på $2\frac{1}{2}$ rad motiverar motionären ett tillvägagående, som står i strid både mot frihandels och mot protektionismens principer. Men om resonnementet är kort, har emellertid utskottet funnit det godt, ty det tillstyrker motionen. Som skäl för tillstyrkande anför utskottet, att när tullen i följd åsattes sidenväfnader, »förestafvades den icke af något behof att skydda vår inhemska sidenfabrikation mot utländsk konkurrens. Jag ber i det hänseendet få åberopa hvad som af fullt sakkunniga auktoriteter blifvit anfördt. När det år 1881 var fråga om förnyandet af franska handelstraktaten och man från Frankrikes sida fordrade en ytterligare nedsättning af 20 procent i den då varande tullsatsen, inhemtades yttrande af den då tillsatta tullkomitén. Bland denna tullkomités ledamöter fans ett öfvervägande antal, som man icke kan tillvita någon malplacerad eller pjunkig omtanke för våra inhemska näringar.

Komitén säger beträffande den ifrågasatta nedsättningen i tullen: »Härvid måste erinras, att intill år 1865 tullafgiften å väfnader och band af helsiden utgjorde 6 riksdaler, å snörmakeriarbeten af hel- och halfsiden 4 riksdaler, samt å väfnader och band af halfsiden 3 riksdaler, allt per skålpund, och att dessa tullafgifter genom den då afslutade handelstraktaten nedsattes, å de förstnämnda två artiklarne till 1 riksdaler 50 öre och å de siststnämnda, eller väfnader och band af halfsiden, till 1 riksdaler eller till icke mindre än 25 och $33\frac{1}{2}$ procent af de förut gällande tullsatserna. Utan tvifvel medgafs denna högst betydande tullnedsättning i strid både mot de allmänna grunder för reformer i vår tullagstiftning, som eljest gjort sig gällande och bjudit stor varsamhet vid öfvergången från förut gällande höga afgifter, och mot svenska statskassans berättigade kraf på en å de ifrågavarande artiklarne motsvarande skälig tullafgift, allt med uteslutande afseende på den synnerligen stora vikt, som Frankrike fästade vid denna fråga; men just därför, att den sålunda gjorda eftergiften redan gått så långt, som med rimligt skäl synes höra

*Ifrågasatt
tull å
råsilke.
(Forts.)*

kunna från Frankrikes sida begäras och med den svenska statskassans och de inhemska sidenfabrikernas billiga anspråk kan vara förenligt, samt äfven af de viktiga skäl, att en ytterligare gående tullenedsättning för silkestfabrikater skulle allt för våldsamt rubba den lämpliga och rättvisa fördelningen af tullafgifterna å de många olika slags beklädnadsämnen, som fortfarande måste ur flera synpunkter tullbeskattas, finner sig komitén icke kunna tillstyrka någon vidare nedsättning af de nu ifrågavarande afgifterna.»

När denna fråga förevar inför Kongl. Maj:t i statsrådet, yttrade dåvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet, herr Thempander:

»Beträffande artiklarne socker samt väfnader, band- och snörmakeriarbeten af siden och halfsiden, finner jag mig på de af tullkomitén anförda skäl, hvartill må, i fråga om det senare slaget af artiklar, läggas de i Frankrike gällande höga tullsatser, icke kunna förorda någon nedsättning i nuvarande tullsatser.» Men de franska underhandlarne stodo på sig och de svenska voro eftergifna, som de alltid hafva varit, och derfor nedsattes, emot tullkomiténs uttalande och emot den uppfattning, som chefen för finansdepartementet hade, denna tull med ytterligare 20 procent.

Jag tror, att man på grund af dessa uttalanden väl kan säga, att den tullförhöjning, som skedde i fjol, skedde med afseende å sidenindustriens behof, och att denna sidenindustri icke varit af så obetydlig vikt, vill jag med några siffror visa.

Det högsta tillverkningsvärde under de sista 50 åren var under treårsperioden 1849—1851, då tillverkningen vid 9 fabriker uppgick till 1,429,906 kronor. Sedan vexlade det ganska betydligt. Ännu år 1865 uppgick tillverkningsvärdet till 1,094,000 kronor och fans det 5 fabriker i vårt land, men sedan har det gått utför, så att redan några år derefter, eller år 1869, fans det endast 2 fabriker med ett tillverkningsvärde på 481,000 kronor, kring hvilket belopp tillverkningsvärdet sedan hållit sig.

Jag tror, att dessa siffror och dessa uttalanden ådagalägga, att det verkliga förefunnits ett behof att öka skyddet för den svenska sidenindustrien.

Beträffande den föreslagna tullsatsen af 2 kronor per kilogram, vill jag nämna, att jag sökt få uppgift på hvad den utgör i procent af varans värde. Det är mycket svårt att uppställa något bestämdt värde för en vara, som är underkastad sådana vexlingar i pris som råsilke. För de sista 10 åren tror jag, efter hvad jag sett uppgifvet, att det kan i Sverige antagas till omkring 40 kronor per kilogram. En tull på råvaran af 2 kronor skulle således utgöra 5 procent af råvarans värde. Såsom en föregående talare antydde, finnes det något, som kallas franssilke, som i pris står till hälften af det andra, eller till omkring 20 kronor per kilogram, och då skulle denna tullsats af 2 kronor utgöra 10 procent af råvarans värde. Jag hemställer till herrarne, om det finnes någon reson i ett sådant tillvägagående.

Utskottet anför vidare sina bekymmer för »att det åsatta tullskyddet tydligen innebär en stark lockelse till anläggande af nya eller

utvidgande af redan anlagda sidenfabriker inom landet. Hvad framtiden har i sitt sköte, det är omöjligt att säga. I närvarande stund tror jag dock och vet, att den svenska sidenindustrien arbetar under bekymmersamma förhållanden. Förra året importerades, till följd af den väntade tullförhöjningen, siden i en sådan ofantlig mängd, att det för närvarande är svårt för de svenska fabrikerne att afsätta de lager de innehafva. Att under sådana förhållanden sätta en tull på råsilke, vore att välja tidpunkten högst olämpligt.

Såsom den föregående talaren anmärkte, är den svenska sidenfabrikationen för närvarande baserad på en specialitet för Sverige. Jag ber om ursäkt, att jag använder ett något antiqveradt uttryck, men den tekniska termen är — pigsjaletter. Men sedan nu pigorna förvandlats till fröknar, försvinna efter hand dessa pigsjaletter, och gifvet är, att denna fabrikation mer och mer kommer att råka i lägervall. Det exporteras fortfarande något af denna artikel till Danmark, men denna export är i starkt aftagande, och äfven exporten till Norge börjar att betydligt nedgå. Beträffande exporten till Finland, har äfven den under det sista året varit i starkt nedgående. Om orsaken dertill är, att de finska pigorna också förvandlats till fröknar eller att den under mycket starkt skydd arbetande ryska sidenindustrien der gör intrång, tillåter jag mig icke afgöra. Sannolikt medverka båda dessa faktorer.

Den föregående talaren har sagt, att genom åsättande af denna tullsats äfventyras icke den svenska sidenindustrien. Ja, jag är skyldig att lita på hans sakkännedom i det afseendet, men mig förefaller det i alla fall, att den nu föreslagna tullsatsen skulle ytterligare försvåra existensvilkoren för denna industri. Jag tror ändå, att det finnes skäl att understödja den. Den kan icke täfla i prisbillighet med utlandet, i synnerhet icke med Schweiz, men den kan täfla i godhet och soliditet. Den tungfärgning, hvarom utskottet förmåler, tillämpas nemligen i mycket större utsträckning i utlandet än hos oss. Jag har sett uppgifvas i en facktidning, att vid de stora silkesfärgerierna i Zürich tungfärgningen kan uppdrivas ända till 300 proc. af silkets ursprungliga vikt, och att sälja mineralfärger som silke, lönar sig förträffligt. Den svenska sidenindustrien åter måste i första rummet tillgodose varans godhet och hållbarhet.

Af alla dessa skäl och då jag anser, att utskottets tillstyrkan principiellt saknar all reson, får jag för min del yrka afslag på utskottets hemställan.

Herr Lithander: Jag anhåller endast få anmäla till protokollet, att jag i denna punkt ämnar rösta emot utskottet, och detta helt och hållet af principiella skäl. Om motionen skulle bifallas, tror jag icke, att det skulle hafva någon synnerlig betydelse, hvarken ur statsekonomisk synpunkt eller för den svenska sidenindustrien. Deremot skulle det enligt min mening vara ganska illa, om man frånginge den hittills gällande principen, att råmaterial för textilindustrien skall vara fritt. Man har här anfört, att en viss likhet råder emellan t. ex. råsilke och bomullsgarn på sådant sätt, att de båda äro spunna. Det är dock en väsentlig skilnad emellan dessa artiklar. Det ena

*Ifrågasatt
tull å
råsilke.*

(Forts.)

*Ifrågasatt
tull å
råsilke.
(Forts.)*

kan med skäl betraktas som ett half-fabrikat, då deremot råsilke, trots att det är spunnet, icke kan anses annat än som $\frac{1}{8}$ eller $\frac{1}{10}$ fabrikat. Vägen till det färdiga fabrikatet ifrån råsilke är betydligt längre än ifrån bomullsgarnet till det färdiga väfnadsfabrikatet. Jag röstade förlidet år emot den högsta då föreslagna tullsatsen å sidenvaror, emedan jag verkligen tänkte mig såsom ett efterspel, att man skulle begära tull äfven på råvaran och framkalla dessa svårigheter att bestämma en riktig restitution, som nu mycket riktigt inträffat. Jag kunde således möjligen vara med om, i fall den nuvarande tullen visat sig vara olämplig, att något minska denna, men att frångå den hittills antagna principen, att råvaran skall vara fri, det kan jag deremot icke vara med om.

Jag yrkar afslag å utskottets förslag i denna punkt.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på nu förevarande moment endast yrkats, att hvad utskottet hemställt skulle afslås.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på afslag derå, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. b).

Friherre Barnekow: Då kammaren afslagit utskottets hemställan i den punkt, som afser åsättande af tull å ofärgadt silke, hemställer jag, att kammaren med afslag å utskottets hemställan jemväl i förevarande punkt ville i enlighet med reservanternas förslag besluta, att nu gällande tullsats å färgadt eller blekt silke, en krona per kilogram, måtte oförändrad bibehållas.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna momentet endast blifvit yrkad, af friherre *Barnekow*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den af honom med flere vid detta moment afgifna reservation.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Tull å
skodon.*

7 punkten.

Friherre Barnekow: Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter kammaren biföll utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan.

8 punkten.

Mom. a).

Utskottets hemställan bifölls.

Mom. b).

Friherre Barnekow: Sedan kammaren beslutat, att gällande tullsats å fläsk skall bibehållas, kan detta moment icke upptagas sådant det nu är affattadt. Momentet lyder så: »att motionen, i hvad densamma afser, att fläsk, andra slag, måtte få tullfritt till riket införas öfver Funäsdalen, må anses besvarad genom utskottets här ofvan under 1:o gjorda hemställan». Följaktligen, om kammaren hade beslutat tullfrihet å fläsk, kunde momentet vara oförändradt. Men efter kammarens förenämnda beslut måste momentet förändras, och skall jag be, att det måtte få följande lydelse: att motionen, i hvad densamma afser, att fläsk, andra slag, måtte få tullfritt till riket införas öfver Funäsdalen, *icke måtte af Riksdagen bifallas*.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på föreliggande moment endast yrkats, af friherre *Barnekow*, att ifrågavarande motion i hvad densamma afsåg, att fläsk, andra slag, måtte få tullfritt till riket införas öfver Funäsdalen, icke skulle af Riksdagen bifallas.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan och vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Den fortsatta behandlingen af förevarande betänkande uppskötts till aftonsammanträdet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den under sammanträdet aflemnade kongl. propositionen.

Uplästes och godkändes sammansatta stats- och bankoutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:

n:o 14, till fullmäktige i riksgäldskontoret, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus; och

n:o 15, till fullmäktige i riksbanken, angående samma ämne.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 13, till fullmäktige i riksgäldskontoret, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor.

Ledighet från riksdagsgörömlen under fjorton dagar beviljades herr *von Stapelmohr* från och med den 20 och herr *Arhusiander* från den 23 i denna månad.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.46 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
